

Rektorát UPJŠ	2
KSK: Generálnym riaditeľom Inovačného centra Košického kraja bude Peter Breyl	3
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 31. 12. 2021, 14:31	
Inovačné centrum košickej župy bude mať nového šéfa	4
Tlač, Korzár, 3. 1. 2022	
Inovačné centrum Košického kraja bude mať nového generálneho riaditeľa	5
Online, kosice.korzar.sme.sk, 31. 12. 2021, 14:53	
KSK: Generálnym riaditeľom Inovačného centra Košického kraja bude Peter Breyl	6
Online, tasr.sk, 31. 12. 2021, 14:31	
Inovačné centrum Košického kraja pozná nového generálneho riaditeľa	7
Online, teraz.sk, 31. 12. 2021, 14:43	
Generálnym riaditeľom Inovačného centra Košického kraja bude Peter Breyl	8
Online, web.vucke.sk, 31. 12. 2021, 9:10	
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach	9
Praveký jašter	10
Televízia, Noviny TV JOJ, 1. 1. 2022, 20:09	
Príroda sa prebrala	11
Televízia, Televízne noviny, 2. 1. 2022, 20:04	
Rok 2021 priniesol množstvo neuveriteľné objavy. Od malých až po tie obrovské	13
Tlač, Pravda, 3. 1. 2022	
Opatrenia boli chaotické, konštatuje politológ. Slováci si myslia, že ľavá vládna ruka nevie, čo robí pravá	16
Online, startitup.sk, 31. 12. 2021, 18:53	
Kollárovci / Profitujú vďaka nám aj zarytí folkloristi, ktorí nás kritizujú	17
Online, postoj.sk, 31. 12. 2021, 19:07	
Čísla naznačujú, že rok 2021 nevedol k efektívnemu boju s pandemiou	21
Online, kosicednes.sk, 31. 12. 2021, 16:14	
Aurélia Plávková Tináková: Etiópia nás ľudsky úplne zmenila	22
Online, nitranoviny.sk, 1. 1. 2022, 16:59	
Fakulty a ústavy UPJŠ	26
Praveký jašter	27
Televízia, Noviny TV JOJ, 1. 1. 2022, 20:09	
Príroda sa prebrala	28
Televízia, Televízne noviny, 2. 1. 2022, 20:04	
Uplynulé teplé dni pobláznili prírodu. V Trenčíne už majú snežienky, v Bratislave kvitnú čerešne	30
Online, tvnoviny.sk, 2. 1. 2022, 19:30	
Aurélia Plávková Tináková: Etiópia nás ľudsky úplne zmenila	31
Online, nitranoviny.sk, 1. 1. 2022, 16:59	

Rektorát UPJŠ

KSK: Generálnym riaditeľom Inovačného centra Košického kraja bude Peter Breyl [↗](#)

📅 31. 12. 2021, 14:31, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Rektorát UPJŠ**, Kľúčové slová: **Pavol Sovák**

Košice 31. decembra (TASR) - Novým generálnym riaditeľom Inovačného centra Košického kraja (ICKK) bude Peter Breyl. Inovačný manažér s medzinárodnými skúsenosťami v IT biznise, inovačných a transformačných projektoch uspel vo výberovom konaní, ktoré sa uskutočnilo 17. decembra, informoval Úrad Košického samosprávneho kraja (KSK). Súhlas s jeho menovaním v stredu (29. 12.) potvrdili aj členovia predstavenstva ICKK.

Záujem o pozíciu prejavilo desať ľudí, pričom na ústny pohovor boli pozvaní siedmi z nich. Kandidáti potrebovali splniť viacero podmienok, okrem iného museli mať minimálne trojročnú prax v riadiacej funkcii, najmenej trojročnú prax v oblasti tvorby inovácií a taktiež skúsenosti s projektovým riadením. Výberové konanie bolo vysielané naživo a uchádzačom mohla klásť otázky aj verejnosť.

"Počas ústneho pohovoru predstavili kandidáti seba aj svoje projektové zámery a vízie o smerovaní Inovačného centra Košického kraja. Čelili tiež odborným otázkam, ktoré si žrebovali," uviedla hovorkyňa predsedu KSK Anna Terezková. Každý zo zakladajúcich členov ICKK mal vo výberovej komisii jedného zástupcu – Rastislav Trnka za Košický samosprávny kraj, **Pavol Sovák** za Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika, Stanislav Kmeť za Technickú univerzitu v Košiciach, Jozef Nagy za Univerzitu veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach a Branislav Ondřík za mesto Košice.

"Vítaný kandidát Peter Breyl by sa mal ujať funkcie 15. januára 2022. Jeho funkčné obdobie je päťročné. ICKK by malo byť koordinačným orgánom Regionálnej inovačnej stratégie Košického kraja. Jeho úlohou bude koordinovať vývoj a zavádzanie inovácií a nových technológií do praxe a pozdvihnúť tak ekonomickú a s ňou spojenú sociálnu úroveň kraja na úroveň priemeru Európskej únie," informovala Terezková.

hol liv

Autor: HOL

Inovačné centrum košickej župy bude mať nového šéfa [📄](#)

📅 3. 1. 2022, Zdroj: **Korzář**, Strana: 9, Vydavateľ: **Petit Press**, Autor: **TASR**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Rektorát UPJŠ**, Kľúčové slová: **Pavol Sovák**
Dosah: **126 523** GRP: **2,81** OTS: **0,03** AVE: **754** Eur

Záujemcov bolo desať.

KOŠICE. Novým generálnym riaditeľom Inovačného centra Košického kraja (ICKK) bude Peter Breyll.

Inovačný manažér s medzinárodnými skúsenosťami v IT biznise, inovačných a transformačných projektoch uspel vo výberovom konaní, ktoré sa uskutočnilo 17. decembra, informoval Úrad Košického samosprávneho kraja (KSK).

Súhlas s jeho menovaním v stredu potvrdili aj členovia predstavenstva ICKK.

Záujemcov bolo desať

Záujem o pozíciu prejavilo desať ľudí, pričom na ústny pohovor boli pozvaní siedmi z nich.

Kandidáti potrebovali splniť viacero podmienok, okrem iného museli mať minimálne trojročnú prax v riadiacej funkcii, najmenej trojročnú prax v oblasti tvorby inovácií a taktiež skúsenosti s projektovým riadením.

Výberové konanie bolo vysielané naživo a uchádzačom mohla klásť otázky aj verejnosť.

„Počas ústneho pohovoru predstavili kandidáti seba aj svoje projektové zámery a vízie o smerovaní Inovačného centra Košického kraja. Čelili tiež odborným otázkam, ktoré si žrebovali,“ uviedla hovorkyňa predsedu KSK Anna Terezková.

Každý zo zakladajúcich členov ICKK mal vo výberovej komisii jedného zástupcu – Rastislav Trnka (nezávislý) za Košický samosprávny kraj, **Pavol Sovák** za Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika, Stanislav Kmeť za Technickú univerzitu v Košiciach, Jozef Nagy za Univerzitu veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach a Branislav Ondřík za mesto Košice.

„Vítaný kandidát Peter Breyll by sa mal ujať funkcie 15. januára 2022. Jeho funkčné obdobie je päťročné. ICKK by malo byť koordinačným orgánom Regionálnej inovačnej stratégie Košického kraja. Jeho úlohou bude koordinovať vývoj a zavádzanie inovácií a nových technológií do praxe a pozdvihnúť tak ekonomickú a s ňou spojenú sociálnu úroveň kraja na úroveň priemeru Európskej únie,“ informovala Terezková.

Úrad KSK.

IL. FOTO: JUDITA ČERMÁKOVÁ

Autor: (tasr)

Inovačné centrum Košického kraja bude mať nového generálneho riaditeľa [↗](#)

📅 31. 12. 2021, 14:53, Zdroj: kosice.korzar.sme.sk [↗](#), Vydavateľ: Petit Press, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Rektorát UPJŠ, Kľúčové slová: Pavol Sovák

Dosah: 29 912 GRP: 0,66 OTS: 0,01 AVE: 981 Eur

Záujemcov bolo desať.

KOŠICE. Novým generálnym riaditeľom Inovačného centra Košického kraja (ICKK) bude Peter Breyll.

Inovačný manažér s medzinárodnými skúsenosťami v IT biznise, inovačných a transformačných projektoch uspel vo výberovom konaní, ktoré sa uskutočnilo 17. decembra, informoval Úrad Košického samosprávneho kraja (KSK).

Súhlas s jeho menovaním v stredu potvrdili aj členovia predstavenstva ICKK.

Záujemcov bolo desať

Záujem o pozíciu prejavilo desať ľudí, pričom na ústny pohovor boli pozvaní siedmi z nich.

Kandidáti potrebovali splniť viacero podmienok, okrem iného museli mať minimálne trojročnú prax v riadiacej funkcii, najmenej trojročnú prax v oblasti tvorby inovácií a taktiež skúsenosti s projektovým riadením.

Výberové konanie bolo vysielané naživo a uchádzačom mohla klásť otázky aj verejnosť.

"Počas ústneho pohovoru predstavili kandidáti seba aj svoje projektové zámery a vízie o smerovaní Inovačného centra Košického kraja. Čelili tiež odborným otázkam, ktoré si žrebovali," uviedla hovorkyňa predsedu KSK Anna Terezková.

Každý zo zakladajúcich členov ICKK mal vo výberovej komisii jedného zástupcu – Rastislav Trnka (nezávislý) za Košický samosprávny kraj, **Pavol Sovák** za Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika, Stanislav Kmeť za Technickú univerzitu v Košiciach, Jozef Nagy za Univerzitu veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach a Branislav Ondřík za mesto Košice.

"Vítaný kandidát Peter Breyll by sa mal ujať funkcie 15. januára 2022. Jeho funkčné obdobie je päťročné. ICKK by malo byť koordinačným orgánom Regionálnej inovačnej stratégie Košického kraja. Jeho úlohou bude koordinovať vývoj a zavádzanie inovácií a nových technológií do praxe a pozdvihnúť tak ekonomickú a s ňou spojenú sociálnu úroveň kraja na úroveň priemeru Európskej únie," informovala Terezková.

Autor: TASR

KSK: Generálnym riaditeľom Inovačného centra Košického kraja bude Peter Breyl [↗](#)

📅 31. 12. 2021, 14:31, Zdroj: tasr.sk [↗](#), Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Rektorát
UPJŠ, Kľúčové slová: Pavol Sovák

Dosah: 26 012 GRP: 0,58 OTS: 0,01 AVE: 466 Eur

Košice 31. decembra (TASR) - Novým generálnym riaditeľom Inovačného centra Košického kraja (ICKK) bude Peter Breyl. Inovačný manažér s medzinárodnými skúsenosťami v IT biznise, inovačných a transformačných projektoch uspel vo výberovom konaní, ktoré sa uskutočnilo 17. decembra, informoval Úrad Košického samosprávneho kraja (KSK). Súhlas s jeho menovaním v stredu (29. 12.) potvrdili aj členovia predstavenstva ICKK. Záujem o pozíciu prejavilo desať ľudí, pričom na ústny pohovor boli pozvaní siedmi z nich. Kandidáti potrebovali splniť viacero podmienok, okrem iného museli mať minimálne trojročnú prax v riadiacej funkcii, najmenej trojročnú prax v oblasti tvorby inovácií a taktiež skúsenosti s projektovým riadením. Výberové konanie bolo vysielané naživo a uchádzačom mohla klásť otázky aj verejnosť. "Počas ústneho pohovoru predstavili kandidáti seba aj svoje projektové zámery a vízie o smerovaní Inovačného centra Košického kraja. Čelili tiež odborným otázkam, ktoré si žrebovali," uviedla hovorkyňa predsedu KSK Anna Terezková. Každý zo zakladajúcich členov ICKK mal vo výberovej komisii jedného zástupcu – Rastislav Trnka za Košický samosprávny kraj, **Pavol Sovák** za Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika, Stanislav Kmeť za Technickú univerzitu v Košiciach, Jozef Nagy za Univerzitu veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach a Branislav Ondřík za mesto Košice. "Vítaný kandidát Peter Breyl by sa mal ujať funkcie 15. januára 2022. Jeho funkčné obdobie je päťročné. ICKK by malo byť koordinačným orgánom Regionálnej inovačnej stratégie Košického kraja. Jeho úlohou bude koordinovať vývoj a zavádzanie inovácií a nových technológií do praxe a pozdvihnúť tak ekonomickú a s ňou spojenú sociálnu úroveň kraja na úroveň priemeru Európskej únie," informovala Terezková. hol liv

Autor: TASR

Inovačné centrum Košického kraja pozná nového generálneho riaditeľa [🔗](#)

📅 31. 12. 2021, 14:43, Zdroj: [teraz.sk](#) [🔗](#), Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Rektorát UPJŠ, Kľúčové slová: Pavol Sovák

Dosah: 22 532 GRP: 0,50 OTS: 0,01 AVE: 969 Eur

Záujem o pozíciu prejavilo desať ľudí, pričom na ústny pohovor boli pozvaní siedmi z nich.

Košice 31. decembra (TASR) - Novým generálnym riaditeľom Inovačného centra Košického kraja (ICKK) bude Peter Breyl. Inovačný manažér s medzinárodnými skúsenosťami v IT biznise, inovačných a transformačných projektoch uspel vo výberovom konaní, ktoré sa uskutočnilo 17. decembra, informoval Úrad Košického samosprávneho kraja (KSK). Súhlas s jeho menovaním v stredu (29. 12.) potvrdili aj členovia predstavenstva ICKK.

Záujem o pozíciu prejavilo desať ľudí, pričom na ústny pohovor boli pozvaní siedmi z nich. Kandidáti potrebovali splniť viacero podmienok, okrem iného museli mať minimálne trojročnú prax v riadiacej funkcii, najmenej trojročnú prax v oblasti tvorby inovácií a taktiež skúsenosti s projektovým riadením. Výberové konanie bolo vysielané naživo a uchádzačom mohla klásť otázky aj verejnosť.

"Počas ústneho pohovoru predstavili kandidáti seba aj svoje projektové zámery a vízie o smerovaní Inovačného centra Košického kraja. Čelili tiež odborným otázkam, ktoré si žrebovali," uviedla hovorkyňa predsedu KSK Anna Terezková. Každý zo zakladajúcich členov ICKK mal vo výberovej komisii jedného zástupcu – Rastislav Trnka za Košický samosprávny kraj, **Pavol Sovák** za Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika, Stanislav Kmeť za Technickú univerzitu v Košiciach, Jozef Nagy za Univerzitu veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach a Branislav Ondřík za mesto Košice.

"Vítaný kandidát Peter Breyl by sa mal ujať funkcie 15. januára 2022. Jeho funkčné obdobie je päťročné. ICKK by malo byť koordinačným orgánom Regionálnej inovačnej stratégie Košického kraja. Jeho úlohou bude koordinovať vývoj a zavádzanie inovácií a nových technológií do praxe a pozdvihnúť tak ekonomickú a s ňou spojenú sociálnu úroveň kraja na úroveň priemeru Európskej únie," informovala Terezková.

Autor: TASR

Generálnym riaditeľom Inovačného centra Košického kraja bude Peter Breyl

31. 12. 2021, 9:10, Zdroj: web.vucke.sk, Autor: Peter Kupčík, Sentiment: Pozitívny, Téma: Rektorát UPJŠ, Kľúčové slová: Pavol Sovák

Dosah: 738 GRP: 0,02 OTS: 0,00 AVE: 166 Eur

Víťazný kandidát Peter Breyl by sa mal ujať funkcie 15. januára 2022. Jeho funkčné obdobie je päťročné.

Novým generálnym riaditeľom Inovačného centra Košického kraja (ICKK) bude Peter Breyl. Inovačný manažér s medzinárodnými skúsenosťami v IT biznise, inovačných a transformačných projektoch uspel vo výberovom konaní, ktoré sa uskutočnilo 17. decembra. V stredu 29. decembra potvrdili súhlas s jeho menovaním per rollam aj členovia predstavenstva ICKK.

Informáciu o výberovom konaní bola zverejnená v dennej tlači, na portáli s ponukou práce a tiež na webe Košického samosprávneho kraja. Záujem o pozíciu prejavilo 10 ľudí, pričom na ústny pohovor boli pozvaní siedmi z nich. Kandidáti potrebovali splniť viacero podmienok, okrem iného museli mať minimálne trojročnú prax na riadiacej funkcii, najmenej trojročnú prax v oblasti tvorby inovácií a taktiež skúsenosti s projektovým riadením. Výberové konanie sa bolo vysielané naživo a uchádzačom mohla klásť otázky aj verejnosť.

Počas ústneho pohovoru predstavili kandidáti seba aj svoje projektové zámery a vízie o smerovaní Inovačného centra Košického kraja. Čelili tiež odborným otázkam, ktoré si žrebovali. Každý zo zakladajúcich členov ICKK mal vo výberovej komisii jedného zástupcu: Rastislav Trnka za Košický samosprávny kraj, **Pavol Sovák** za Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika, Stanislav Kmeť za Technickú univerzitu v Košiciach, Jozef Nagy za Univerzitu veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach a Branislav Ondřík za mesto Košice.

Víťazný kandidát Peter Breyl by sa mal ujať funkcie 15. januára 2022. Jeho funkčné obdobie je päťročné. ICKK by malo byť koordinačným orgánom Regionálnej inovačnej stratégie Košického kraja. Jeho úlohou bude koordinovať vývoj a zavádzanie inovácií a nových technológií do praxe a pozdvihnúť tak ekonomickú a s ňou spojenú sociálnu úroveň kraja na úroveň priemeru Európskej únie.

Autor/zdroj: JUDr. Anna Terezková

Zverejnil: Ing. Peter Kupčík

Autor: Peter Kupčík

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Praveký jašter [✉](#)

1. 1. 2022, 20:09, Relácia: **Noviny TV JOJ**, Stanica: **JOJ**, Vydavateľ: **Slovenská produkčná, a.s.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: **177 477 GRP**; **3,94 OTS**; **0,04 AVE**; **32212 Eur**

Ján Mečiar, moderátor:

Slovensko sa môže pochváliť úspechom paleontológa Martina Kunderáta. Pomohol nemeckým vedcom rozlúštiť záhadu skameneliny prehistorického tvora. Poslúžila mu pritom už špičková technológia.

Jana Vefasová, redaktorka TV JOJ:

Toto je to praveké tajomstvo. Doposiaľ bolo objavených iba 12 exemplárov a to výhradne na území Bavorska. Humenčan Martin Kunderát skúmal ôsmy v poradí. Obrátili sa na neho nemeckí vedci, ktorí na analýzu nemali potrebnú technológiu.

Martin Kunderát, paleontológ centra interdisciplinárnych biovied PF **UPJŠ** v Košiciach:

Bola to obrovská pocta. Teraz som nikdy nedúfal, že sa dostanem k tak vzácnej skameneline.

Jana Vefasová, redaktorka TV JOJ:

Skamenelina bola vo veľmi zlom stave so stopami neodbornej manipulácie. Znie to neuveriteľne no kosti boli rozdrvené a zlisované na hrúbku akú ma obyčajný papier. Slovenský Indiana Jones tak musel použiť špičkovú techniku. V tom čase pracoval na európskom pracovisku vo francúzskom Grenobli kde testovali röntgenové zariadenie práve na štúdium takýchto problémových skamenelín.

Martin Kunderát, paleontológ centra interdisciplinárnych biovied PF **UPJŠ** v Košiciach:

No a podarilo sa nám tie zlisované pozostatky vyextrahovať virtuálne z tej horniny. Jednotlivé kosti sme dokázali oddeliť a zrekonštruovať. Na základe tohto som mohol pomerne sebaisto popísať vlastne nový druh čo je pomerne veľká rarita.

Jana Vefasová, redaktorka TV JOJ:

Svetovo uznávaný paleontológ tak rozlúštiť záhadu pravekého tvora, ktorý žil pred 150 miliónmi rokov. Lebka sa síce podobala dnešným vtákom no mal kosený chvost ako majú jaštery. A práve to je úplná rarita. Chvost bol zložený z dvadsiatich kostených stavcov a rozdiel je aj v lebke. Tá mala zuby prispôbené na dravý spôsob života. Ide o predzvesť evolučnej drámy počas, ktorej sa dinosaurusy menili na lietajúce tvory.

Martin Kunderát, paleontológ centra interdisciplinárnych biovied PF **UPJŠ** v Košiciach:

Na tom krídle je jeden zaujímavý znak a to krídlo je vyzbrojené tromi prstami ktoré sú zakončené pazúrami a tie pazúry dokázal používať napríklad na šklbanie alebo na uchopovanie.

Jana Vefasová, redaktorka TV JOJ:

Tento exemplár sa od ostatných odlišuje tým, že ide síce o mláďa no má znaky dospelého jedinca. Územie Bavorska obýval niekoľko sto tisíc rokov. Na základe štruktúry zubov možno predpokladať že sa zrejme živil hmyzom, slimákmi a inými formami mäkkýšov. Ide o prvý exemplár archeopterixa, ktorý preskúmali vďaka špičkovej technológii a to je svetový úspech.

Martin Kunderát, paleontológ centra interdisciplinárnych biovied PF **UPJŠ** v Košiciach:

Ako reprezentant v tretej slovenskej paleontológii sa teším z toho, že tá práca nás zapísala do histórie.

Jana Vefasová, redaktorka TV JOJ:

Výskum podporila Grantová agentúra VEGA a prácu slovenského paleontológa a ocenilo aj Vydavateľstvo Univerzity v Cambridgei, ktoré prišlo s ponukou napísať o archeopterixovi knihu. Z Humenného Jana Vefasová, televízia JOJ.

Príroda sa prebrala [✉](#)

📺 2. 1. 2022, 20:04, Relácia: **Televízne noviny**, Stanica: **Markíza**, Vydavateľ: **MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o.**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**
Dosah: 368 999 GRP: 8,20 OTS: 0,08 AVE: 24484 Eur

Patrik Švajda, moderátor:

Posledné teplé dni opäť oklamali prírodu.

Zlatica Švajdová Puškárová, moderátorka:

Teploty nad 10 stupňov pomýlili snežienky, ktoré už tradične kvitnú v Trenčíne na jednom mieste.

Patrik Švajda, moderátor:

V bratislavskom Ružinove sa ľudia zase kochajú pohľadom na kvety sakúr.

Michal Bujna, redaktor:

Takýto obraz sa naskytá obyvateľom bytoviek na Sihoti v Trenčíne už takmer pravidelne v januári. Hneď ako sa oteplilo v prvý deň nového roka sa môžu kochať snežienkami.

Róbert Gregorek, botanik, Botanická záhrada **UPJŠ**:

Sú to predstavitelia prvých jarných efemerov, ktoré okamžite využijú vhodnú príležitosť akonáhle sa oteplí a pokiaľ to teplo vyskočí aj v priebehu zimy, tak sa nevedia ubrániť pokušeniu a nakvitnú.

Norbert Polčák, meteorológ SHMÚ:

Je to spôsobené prílevom veľmi teplého morského vzduchu z Atlantického oceánu. Vieme, že Atlantický oceán je zohrievaný Golským prúdom a ten sa najviac prejavuje v zimnom období.

Michal Bujna, redaktor:

Práve toto miesto medzi bytovkami na trenčianskej Sihoti je výnimočné a aj keď na jar rozkvitnú snežienky na viacerých miestach, tu majú vždy naponáhlo.

Róbert Gregorek, botanik, Botanická záhrada **UPJŠ**:

Majú zásoby z predchádzajúcej sezóny, ktoré si vlastne zo zelenej listovej plochy pripravili, púťali túto energiu a hmotu do cibule a v suknicach, ktoré tvoria vlastne zásobu je pripravená energia na tú jarnú akceleráciu.

Norbert Polčák, meteorológ SHMÚ:

A teraz keď tá teplota vystupuje nad 10, možno niekde až k 15 stupňom práve v okolí Trenčína, tak je to nadpriemerne teplé počasie a pre prírodu to určite nie je dobré.

Diana Bilousová, redaktorka:

Tieto čerešne tu vysadili len pred pár rokmi a obyvatelia bytovky v Ružinove sa obávajú, že kvôli teplotným výkyvom už dlho nevydržia.

Marko Mifkovič, správca bytovky:

Počasie si nenavyberáte. Určite nás to bude mrzieť, lebo však je to tu vlastne pre ľudí, ako keby sa stal taký zázrak, že takto rozkvitli pekne.

anketa:

Viacej tých stromčekov čo tu bolo nasadených, tak pokapalo. Jar došla asi skorej jak mala a je to také trochu zvláštne.

anketa:

Som prekvapená, že vidím kvitnúť taký pekný stromček, potom človek je smutný z toho samozrejme, že to nevydrží, že by radšej sa pozeral na rozkvitnutý strom, no ale počasie je počasie.

Diana Bilousová, redaktorka:

V Bratislave prepisovali 16-ročný teplotný rekord, no neobvyklé jarné počasie vládne aj v iných kútoch Slovenska.

Norbert Polčák, meteorológ SHMÚ:

V Hurbanove vystúpila teplota vzduchu takmer na 15 stupňov. Rekord padol minimálne od roku 1900, odkedy máme záznamy k dispozícii. Je to naša najstaršia meteorologická stanica.

Diana Bilousová, redaktorka:

Ochladenie má prísť v stredu a na horách pribudnú aj snehové zrážky. Michal Bujna a Diana Bilousová, Televízia Markíza

Rok 2021 priniesol množstvo neuveriteľné objavy. Od malých až po tie obrovské [↗](#)

📅 3. 1. 2022, Zdroj: **Pravda**, Strany: 28, 29, Vydavateľ: PEREX, Autor: TASR, SITA, ČTK, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 263 180 GRP; 5,85 OTS; 0,06 AVE; 10999 Eur

Rubrika: veda

Po náročnom roku, ktorý sa opäť točil najmä okolo pandémie covidu, sa zdá, že sa vedci venovali len vakcínam a liekom na jeho liečbu. Opak je však pravdou. Ani tento rok nebola núdza o neuveriteľné objavy. Lekári transplantovali mužovi covidom zničené pľúca, ľudstvo sa, aspoň symbolicky, dotklo Slnka, vedci objavili gén, ktorý by mohol zastaviť vývoj tretiny rakovín, obnovili zrak u slepca.

Január

Denisovania boli z evolučného hľadiska „sестernice a bratranci“ neandertálcov a tiež blízki príbuzní dnešných ľudí. Asi tri percentá genómu dnešných ľudí z Papuy–Novej Guiney pochádzajú práve od denisovanov. Novú líniu ľudského rodu sa podarilo určiť vďaka testom DNA, vykonaným na kosti článku prsta, ktorý patril dieťaťu ženského pohlavia.

Vedci vyvinuli metódu na zmiernenie dosahov svetelného znečistenia. Tá prispeje k potlačeniu nežiaducich dôsledkov svetelného znečistenia. Satelitný monitoring môže pomôcť pri rozpoznávaní účinkov častíc z rôznych lokálnych zdrojov na znečistenie, čo umožní navrhnuť ciele opatrenia pre danú lokalitu.

Február

Svet dostal nový minerál – dobšínait. Ako holotyp má bielu farbu, malá prímes kobaltu spôsobuje jeho svetloružové sfarbenie. Komisia pre nové minerály pri Medzinárodnej mineralogickej asociácii ho schválila ako v poradí 23. nový minerál nájdený na území Slovenska. Dobšínait je nový člen roselitovej skupiny nerastov s dominantným zastúpením vápnika. Minerály skupiny roselitu patria medzi relatívne vzácne arzeničnany s obsahom vody. Názov dostal podľa miesta jeho prvého opísaného výskytu – mesta Dobšíná.

Najstaršie slovanské písmo nie je hlaholika, ale starogermánske runy.

Znaky sa zachovali na úlomku zo zvieracieho rebra, ktoré vykopali archeológovia spoločne s keramikou pražského typu, ktorá je spájaná so Slovanmi, v lokalite Lány pri meste Břeclav. Vyryté znaky určil špecialista na starogermánske jazyky Robert Nedoma z Viedenskej univerzity ako runy tzv. staršieho futharku. Ide o písmo, ktoré používalo germánsky hovoriace obyvateľstvo strednej Európy od 2. do 7. storočia nášho letopočtu. Prelomový objav ukazuje, že Slovania už pred zavedením hlaholiky prišli do kontaktu s runami, ktoré mohli používať napríklad na počítanie alebo veštenie.

Marec

Objav génu, ktorý by mohol zastaviť vývoj tretiny všetkých rakovín.

Na genetickej úrovni sú však mnohé z týchto druhov rakoviny rovnaké. Zo štúdie vyplýva, že zacielenie na jeden špecifický gén môže zabrániť vývoju jednej tretiny zo všetkých druhov rakoviny. Výskumníci v americkom Chicagu sa zameriavajú na gén GLI1, ktorý pomáha rakovine šíriť sa po celom tele. Aktívne gény GLI1 môžu tiež popri vplyve na množenie buniek zvýšiť migráciu nádorových buniek a odolnosť ochorenia proti chemoterapii.

Vedci získali strieborné nanočastice mletím vďaka lišajníkom. Vedci zo Slovenskej akadémie vied a **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** dokázali s využitím mechano–chémie syntetizovať za pomoci lišajníkov strieborné nanočastice s antibakteriálnou aktivitou. Prekonal tak problém s nerozpustnosťou metabolitov lišajníkov vo vode, čo bránilo ich použitiu na klasickú syntézu.

Blesky možno prispeli k vzniku života na Zemi. Štúdia ponúka alternatívny scenár k všeobecne prijímanej teórii, že za život vďaka meteoritom. Fosfor je nevyhnutným stavebným prvkom života a pomáha vytvárať základné štruktúry buniek, dvojreťazcovej DNA a RNA. Pred miliardami rokov sa väčšina fosforu nachádzala uzamknutá v nerozpustných mineráloch Zeme. Jeden z týchto minerálov, schreibersit, je vysoko reaktívny a môže uvoľniť fosfor potrebný pre vznik organických molekúl. Väčšina schreibersitu nájdeného na Zemi pochádza z meteoritov. Nájde ho aj v horninách, ktoré vyzerajú ako roztavené sklo a ktoré vznikli po údere blesku do pôdy bohatej na íl. Práve takto vzniknutú horninu vedci skúmali a odhadovali množstvo schreibersitu na Zemi v čase vzniku života pred 3,5 miliardy rokmi. Blesky vtedy mohli podľa štúdie vyprodukovať „značné množstvo fosforu“.

Apríl

Hydrogél pomôže obnoviť kĺbovú chrupavku. Vytvárajú ho vedci z Pensylvánskej univerzity a obsahuje upravenú formu kyseliny hyalurónovej. V posledných rokoch sa táto kyselina experimentálne používa aj v boji proti glaukómu, na hojenie poškodeného srdcového tkaniva a na vyplnenie vysunutých platničiek. Pri laboratórnych testoch vedci vstreli hydrogél do degenerovanej kĺbovej chrupavky u myši. Vyšlo najavo, že po vstreknutí sa hydrogél prepletol so štruktúrou chrupavky, čím sa stabilizovala a spevnila. Toto zistenie podporilo ďalšie testy, pri ktorých gél obnovil pravidelnú aktivitu chondrocytových buniek produkujúcich a udržiavajúcich chrupavku vo

vzorkách živého chrupavkového tkaniva.

Slnko je v polovici svojho života.

Slnko je od nás vzdialené 150 miliónov kilometrov a je 333 000–krát hmotnejšie ako naša Zem. Vedci získavajú o Slnku informácie iba zo žiarenia a z neutrín, ktoré vznikajú v centre Slnka pri termonukleárných reakciách. Celkový žiarivý výkon Slnka je $3,826 \times 10^{26}$ wattov. „Takáto energia by pol kilometra hrubý pancier ľadu okolo celého Slnka roztopila za 40 minút,“ vysvetlil Aleš Kučera z oddelenia fyziky Slnka Astronomického ústavu SAV. V Slnku sa každú sekundu premení približne 700 miliónov ton vodíka na 696 miliónov ton hélia. „Ušetrené štyri milióny ton hmoty sa bez zvyšku premenia na čistú energiu a Slnko ju vyžiari. Zásoba vodíka v centre Slnka stačí na to, aby takéto reakcie prebiehali 10 miliárd rokov. Aktuálne je Slnko asi v polovici svojho života, má vek 4,5 miliardy rokov,“ dodal.

Máj

Na Galapágoch sa zrútil slávny Darwinov oblúk. Stalo sa tak v dôsledku „prírodzenej erózie“, uviedlo ekvádorské ministerstvo životného prostredia. Na fotografiách, ktoré rezort zverejnil, vidno, že z Darwinovho oblúka zostali iba dva kamenné nosné stĺpy. Zrútený Darwinov oblúk sa nachádza v severnej časti súostrovia Galapágy a je pomenovaný po slávnom anglickom prírodovedcovi Charlesovi Darwinovi, ktorému štúdium piniek na týchto ostrovoch v 19. storočí pomohlo opísať evolučnú teóriu.

NASA zverejnila unikátnu snímku centra Mliečnej cesty. Americký Národný úrad pre letectvo a vesmír (NASA) zverejnil fascinujúcu snímku rušného vysokoenergetického centra našej galaxie, jadra Mliečnej cesty. Fotografia je založená na 370 pozorovaniach, ktoré v priebehu posledných dvoch desaťročí uskutočnilo röntgenové observatórium Chandra X–Ray, pracujúce na obežnej dráhe Zeme. Zobrazuje miliardy hviezd a nespočetné množstvo čiernych dier v centre galaxie.

Jún

Ľudský genóm je prečítaný. Medzinárodný tím vedcov oznámil, že pomocou nových technológií dokončil úplné sekvenovanie ľudského genómu vrátane častí, ktoré sa nepodarilo počas prvého pokusu pred dvomi desaťročiami. Pri sekvenovaní genómu ide o určenie poradia písmen v reťazci DNA. Vedci so sekvenovaním ľudského genómu začali už pred 20 rokmi. Spoločnosť Celera Corporation a medzinárodné konzorcium International Human Genome Sequencing Consortium v roku 2001 zverejnili neúplný ľudský genóm. Medzinárodné konzorcium T2T v roku 2021 toto sekvenovanie dokončilo, keď skompletizovalo chýbajúcich osem percent genómu.

Júl

V Taliansku prvýkrát mimo klinických štúdií implantovali umelé srdce. Klinika Azienda Ospedaliera dei Colli v Neapole sa stala prvou v Európe, kde bolo mimo klinickej štúdie implantované biokompatibilné umelé srdce. Jeho prijímateľom bol 56–ročný muž, ktorý čaká na transplantáciu srdca od darcu. Vďaka tomuto zásahu sa mu obnoví funkcia pľúc potrebná na začatie procesu zaradenia do zoznamu čakateľov na transplantáciu.

Fonendoskop, ktorý využívajú aj v kozmickom výskume. Elektronický fonendoskop, ktorý vznikol v dôsledku pandémie koronavírusu, môže nájsť využitie vo vesmíre. Uviedol to slovenský lekár Aleš Svoboda, ktorý pôsobí na Klinike anestéziológie, resuscitácie a intenzívnej medicíny v pražskej nemocnici Motol. „Normálny fonendoskop si vyžaduje, aby sa olivky – silikónové guľôčky na jeho konci – dali do uší, čo v ochranných oblekoch nebolo možné,“ priblížil Svoboda. Princíp zariadenia Elfon, ktoré svojpomocne zostrojil doma, spočíva v premene zvuku tlkotu srdca či pracujúcich pľúc na elektrický signál. Ten si zdravotník následne vypočuje v slúchadlách, ktoré si dokáže nasadiť na hlavu a uši aj cez ochranný oblek.

August

Vedci prvýkrát na Zemi pripravili kovovú vodu. Má zlatistú farbu.

Kovovú vodu, teda vodný roztok, ktorý má rovnaké vlastnosti a vodivosť ako kov, sa doteraz nedarilo v pozemských podmienkach vytvoriť. Dokázal to až medzinárodný tím vedený Pavlom Jungwirthom z Ústavu organickej chémie a biochémie Akadémie vied ČR. Ku kovovej vodivosti čistej vody by mohlo teoreticky dochádzať podľa predpokladu výskumníkov v jadrách veľkých planét, kde vysoký tlak dokáže stlačiť molekuly vody k sebe do tej miery, až sa začnú prekryvať ich elektrónové obaly natoľko, že vznikne tzv. vodivostný pás. Vyvinúť taký tlak v pozemských podmienkach však v súčasnosti nie je možné. Vedci preto považovali prípravu kovovej vody na Zemi za nemožnú. Tím Pavla Jungwirtha však prišiel s originálnym riešením problému: rozhodol sa dosiahnuť vytvorenie vodivostného pásu nie stlačením molekúl vody k sebe, ale masívnym rozpúšťaním elektrónov uvoľňovaných z alkalického kovu. „Je to taký typický český prístup. Nemusíme vytvárať obrovské tlaky, stačí si kúpiť za desať korún trochu sodíka a ono to ide,“ opísal nevšedné riešenie problému Pavel Jungwirth.

Objav najsevernejšieho ostrova sveta. Neveľký ostrov objavil dánsko–švajčiarsky vedecký tím. Cieľom vedcov bolo získať vzorky z iného arktického ostrova Oodaaq. Keď si preverili svoju polohu, zistili, že sa nachádzajú o 780 metrov ďalej. Dosiaľ nepomenovaný ostrov má rozmery 60 x 30 metrov a predstavuje k severnému pólu najbližšie umiestnený pevninský bod. Vedci uviedli, že chcú odporučiť, aby

ostrov dostal meno Qeqertaq Avannarleq, čo v grónčine znamená „Najsevernejší ostrov“.

September

Vedca Juraja Majtána zo SAV zaradili medzi najvýznamnejších svetových expertov vo výskume včelieho medu. Americká internetová platforma Expertscape realizovala nezávislé hodnotenie lekárov, vedcov a inštitúcií pôsobiacich v biomedicínskej oblasti. Majtán sa v publikovanom rebríčku umiestnil na ôsmom mieste z celkových 14 583 hodnotených pracovníkov a patrí medzi najlepších 0,1 percenta expertov.

Október

Slovenskí egyptológovia objavili dve pevnostné hradby. „Doteraz sme predpokladali, že na severnej strane pevnosti bola za Ramesseho III. iba jedna hradba. Objavili sme však dve ďalšie. Jedna z nich bola päť metrov hrubá, tá druhá – vyššie položená a mladšia – mala až 9–metrovú hrúbku,“ opísal nález Jozef Hudec z Ústavu orientalistiky SAV. Vnútri pevnosti objavili masívnu stavbu z nepálených tehál, ktorej vonkajší múr sa zachoval až do výšky pol metra.

Kanadskí vedci sa inšpirovali perleťou a vytvorili nerozbitné sklo. Vedci vytvorili pevnejšie a odolnejšie sklo, ku ktorého výrobe ich inšpirovala perleť, teda vnútorná vrstva mušlí. Namiesto toho, aby sa pri náraze rozbil, má tento nový materiál odolnosť plastu a dal by sa použiť napríklad na zlepšenie monitorov mobilných telefónov. „Až doteraz išlo vždy o kompromis medzi pevnosťou, odolnosťou a transparentnosťou. Naš nový materiál je nielen trikrát pevnejší ako normálne sklo, ale je tiež viac ako päťkrát odolnejší proti prasknutiu,“ povedal profesor Allen Ehrlicher z McGillovej univerzity.

November

Dlhovekosť niektorých dinosaurov mohla prameniť z ich života v stáde.

Analýza pomocou röntgenových lúčov 30 skamenených vajíčok z veľkého a 190 miliónov rokov starého hniezda odhalila prítomnosť jediného druhu – obrieho bylinožravca s dlhým krkom, ktorý nesie latinský názov *Mussaurus patagonicus*. „Tento objav preukazuje, že všetky skameneliny nájdené na mieste rozmnožovania patrili k rovnakému druhu dinosaura,“ uviedli vedci, podľa ktorých to znamená, že tento druh žil v kolóniách a prejavoval znaky sociálneho správania.

Nepriestrelné vesty budú bezpečnejšie. Tím vedcov zo Slovenskej akadémie vied vyvinul nový, ľahký nanokompozitný keramický materiál, ktorý pri zachovaní rovnakej hrúbky dosahuje zvýšenú odolnosť proti nárazom. Po úspešných testoch výskumníci vytvorili prototyp ochrannej vesty, nový materiál však môže nájsť využitie aj pri výrobe pancierových vozidiel alebo v stavebníctve.

December

Ľudstvo sa prvý raz „dotklo“ Slnka.

Sonda americkej vesmírnej agentúry NASA Parker Solar Probe preletela vonkajšou atmosférou Slnka, takzvanou korónou. Podľa NASA je to prvýkrát, čo sa sonda „dotkla“ Slnka. Získané údaje pomôžu vedcom objasniť, prečo teplota koróny, dosahujúca až niekoľko miliónov stupňov Celzia, je vyššia ako teplota okolo 5 500 stupňov na povrchu hviezdy. Sonda prenikla do atmosféry Slnka najmenej trikrát, pohybovala sa v nej rýchlosťou vyše 100 kilometrov za sekundu.

Webbov teleskop bude skúmať históriu vesmíru aj pátrať po možnom živote. Skúmať históriu kozmu v najkrajnejších hĺbinách času a priestoru i pátrať po známkach možného života mimo našej slnečnej sústavy sa vydal vesmírny teleskop Jamesa Webba. Teleskop sa usadí 1,5 milióna kilometrov ďaleko od Zeme. Po tom, čo observatórium dorazí na stanovené miesto, bude jeho systémy čakať séria vedeckých a kalibračných testov vrátane rozvinutia tieniaceho štítu s veľkosťou približne tenisového kurtu, nastavenia teleskopu a aktivácie prístrojov.

Autor: ČTK, TASR, SITA, Pravda

Opatrenia boli chaotické, konštatuje politológ. Slováci si myslia, že ľavá vládna ruka nevie, čo robí pravá

31. 12. 2021, 18:53, Zdroj: startitup.sk, Vydavateľ: Startitup s.r.o., Autor: SITA, Sentiment: Negatívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 217 566 GRP: 4,83 OTS: 0,05 AVE: 1805 Eur

Čísla naznačujú, že rok 2021 nevedol k efektívnemu boju s pandémiou, tvrdí politológ Gabriel Eštok

Politológ Radoslav Štefančík je toho názoru, že vládne opatrenia boli často nezrozumiteľné, chaotické a nelogické

Čísla naznačujú, že rok 2021 nevedol k efektívnemu boju voči následkom pandémie COVID-19. Koniec tohto roka sa na ten predošlý v mnohom podobá a ukazuje, že vláda sa v tejto veci nepoučila z predošlých chýb. Pre agentúru SITA to uviedol politológ Gabriel Eštok z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Politológ Radoslav Štefančík z Fakulty aplikovaných jazykov Ekonomickej univerzity v Bratislave dopĺňa, že vládne opatrenia boli často nezrozumiteľné, chaotické, nelogické a obyvatelia mohli neraz nadobudnúť pocit, že vláde ani tak nejde o boj proti pandémie, ale skôr o priazeň verejnej mienky.

„Je veľmi ťažké vysporiadať sa s pandémiou so zdravotníctvom, ktoré nám tu po sebe zanechalo 12 rokov vlády Smeru. Vláda to mala skutočne ťažké. Ešte ťažšie bolo, že na rozdiel od civilizovaných štátov, v krajine pod Tatrami protipandemické opatrenia intenzívne spochybňovali opozičné strany,“ priblížil Štefančík.

Slováci mohli preto podľa jeho slov nadobudnúť dojem, že „ľavá vládna ruka nevie, čo robí tá pravá“. „Ak vláda myslí populisticky, ťažko môže prijať tie správne opatrenia,“ zhodnotil pre agentúru SITA.

Nenašli „zbraň“ proti dezinformáciám

Eštok poukázal na fakt, že mnohí občania už z dôvodu nedôvery voči vláde rezignovali na zodpovedný prístup a na dodržiavanie základných racionálnych pravidiel, ktoré súžia na ochranu ich vlastného zdravia a zdravia ich blízkych.

Vláda navyše podľa neho nenašla recept ani na boj s nepravdivými informáciami o protipandemických opatreniach a o očkovaní.

„Vzájomnými konfliktami vo vládnej koalícii skôr negatívne nálady a príklon k alternatíve posilňovali. Nedôvera verejnosti v politické inštitúcie sa preliala do nedôvery vo vedecké autority a v medicínskych pracovníkov. Tento trend bol spojený s protestujúcimi v uliciach a s útokmi na vedcov a pracovníkov v zdravotníctve,“ vysvetlil politológ s tým, že tieto útoky boli akcelerované značnou časťou opozície, ale aj vládnymi predstaviteľmi.

Slovensko opäť na chvoste

Eštok zdôraznil aj to, že záujem o očkovanie sa s nárastom počtu dostupných vakcín znižoval a Slovensko sa dostalo na chvost v zaočkovanosti v rámci Európskej únie.

„Viditeľná bola snaha vlády o zvýšenie zaočkovanosti, avšak oficiálne kampane štátnych inštitúcií sa ukázali ako neefektívne. Očkovacia lotéria zavedená bez akýchkoľvek predošlých analýz sa minula účinku, keďže nedokázala motivovať dostatočný počet ďalších ľudí zaočkovať sa,“ uzavrel.

zdroj: Facebook/Ministerstvo financií SR TASR/Jakub Kotian

Ďakujeme, že čítaš Startitup. V prípade, že máš postreh alebo si našiel v článku chybu, napíš nám na .

Zdroj: SITA

Opozícia Vláda Eduarda Hegera

Autor: SITA

Kollárovci / Profitujú vďaka nám aj zarytí folkloristi, ktorí nás kritizujú [✉](#)

📅 31. 12. 2021, 19:07, Zdroj: [postoj.sk](#) [✉](#), Autor: Adam Takáč, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové

slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 42 230 GRP: 0,94 OTS: 0,01 AVE: 923 Eur

Pre uloženie článku sa prihláste alebo sa ZDARMA registrujte.

Rozhovor s Tomášom Kollárom, spevákom a manažérom jednej z najznámejších ľudových skupín na Slovensku.

Foto - Facebook/Kollárovci

Súrodenci z obce Kolačkov pri Starej Ľubovni si ako mladí založili ľudovú kapelu a hraním na svadbách a oslavách si privyrábali na štúdium. Dnes majú ich videoklipy milióny pozretí, vydali viac ako desať hudobných CD a vypredávajú koncerty na Slovensku aj v Česku.

Tomáš Kollár je jeden z troch bratov, ktorí tvoria jadro skupiny Kollárovci. V rozhovore vraví, kedy sa rozhodli zanechať svoje pôvodné zamestnania a ísť do hrania naplno, prečo sa napriek kritike rozhodli priniesť do ľudovej hudby bicie nástroje, či je medzi ich kapelou a Kandráčovcami rivalita a prečo nemajú vlastného manažéra.

Je dnes ešte vôbec reálne zohnať Kollárovcov na svadbu?

Poviem to na rovinu, teraz by sme do toho išli, lebo veľa hrania nemáme. (Smiech.) Ale za normálnych okolností by to už naozaj nešlo. Ak ideme, tak len nejakým blízkym kamarátom, ale koncertovania je už tak veľa, že na to nie je priestor.

Nechýba vám hranie na svadbách či oslavách, na ktorých ste ako kapela začínali?

Dnes už vôbec nie. Obdivujem všetkých, ktorí to robia, pretože je to obrovská drina. Klobúk dole pred každým, kto dokáže pravidelne hrať celú noc na svadbách. Mal by dostať cenu od ministerstva kultúry. (Úsmev.) Pre mňa je to jedna z najťažších činností, aké som kedy robil.

Ako trávia Silvestra Kollárovci?

V posledných rokoch pred pandémiou sme mali cez rok veľký počet koncertov, a tak sme už počas sviatkov oddychovali a Silvestra sme trávili s rodinou a priateľmi. Ale ak by to teraz okolnosti umožňovali, asi by sme nejaký koncert odohrali.

Pred pandémiou ste ich mali aj viac ako 150 ročne. Koľko ich bolo tento rok?

Celkovo štyridsaťpäť. Oproti predošlému roku to bolo lepšie, podarilo sa nám odhrať aj pätnásť koncertov v Čechách. Na to, že aj tento rok bola situácia náročná, je toto celkové číslo pre nás celkom fajn.

I tak je to však výrazný rozdiel v porovnaní s obdobím pred pandémiou. Čo to pre vás znamenalo z finančného hľadiska?

Určite je to neporovnateľné, zisky z koncertov sú náš najväčší zdroj príjmu. Všetci členovia kapely máme svoje rodiny a táto neľahká situácia trvá už druhý rok, čo sa, prirodzene, prejaví. Samozrejme, treba povedať, že máme určité úspory, vďaka ktorým vieme nejaký čas vydržať, a časť príjmov nám prichádzala aj z predaja albumov a vecí z nášho e-shopu. Tie však slúžia najmä na udržanie bežného chodu kapely.

Našťastie všetci dokážeme zabezpečiť svoje rodiny. Najväčší problém je však to, že nemôžeme naplno robiť to, čo nás baví, a to má veľký vplyv aj na psychiku.

Je ťažšie nájsť motiváciu?

Jednoznačne. Keď ste zvyknutý stále niekam cestovať a hrať a máte z toho radosť, je ťažké, keď sa musíte zastaviť. No podarilo sa nám nahráť nové cédečko, čo nebolo v súčasných podmienkach jednoduché. Snažíme sa stále hľadať impulz, aby sa motivácia nestratila a aby sme udržali skupinu pohromade. Mali sme čo robiť, ale sme radi, že sme to ustáli.

Vo viacerých rozhovoroch ste hovorili o tom, že ste mali ťažké detstvo. Čo si pod tým predstavíte?

Neviem, či „ťažké“ je ten správny výraz. Samozrejme, každý sme mali povinnosti, ktoré sme si museli svedomito plniť. V našej obci Kolačkov nebolo poľnohospodárske družstvo, museli sme kosiť či pracovať na poli. Takmer každý choval kravu, ovce či hydinu. Práca nebola ľahká, no otec nám často hovorieval: „Chlapci robte, lebo práca šľachtí.“ A mal pravdu.

Myslím, že dnešné deti majú detstvo oveľa ťažšie tým, že im často chýba motivácia a polovicu dňa strávia pri mobiloch alebo televízii. Ja si na naše detstvo spomínam ako na veľmi pekné obdobie, v ktorom sme zmysluplne trávili čas.

Bol pri všetkých povinnostiach priestor na hudbu?

Hudba patrila k vzdelaniu, ktoré naši rodičia považovali za prioritu. Svedčí o tom aj to, že všetci piati súrodenci sme skončili vysoké školy. A všetci máme aj hudobné vzdelanie.

Pamätáte si, kedy ste prvý raz dostali za hranie peniaze?

Veľmi dobre. Na prvej svadbe som hral ako trinásťročný, pamätám si, že to bolo vo Svite. Priúčal som sa od primáša miestnej ľudovej skupiny a neskutočne ma to bavilo.

Vedeli ste si predstaviť, že sa tým raz budete živiť?

Určite nie. Chodil som na gymnázium, potom som vyštudoval Fakultu verejnej správy **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a stále som hranie na svadbách či oslavách bral ako výborný spôsob privyrobenia si na študentský život. Ako väčšina muzikantov, aj my so súrodencami sme tieto peniaze investovali späť do hudby. Ale rozhodne nie s cieľom, že sa postupne prepracujeme k profesionálnemu hranu, ktoré bude našou hlavnou náplňou. Všetci sme mali po škole svoje zamestnanie, ktoré nás bavilo.

Ako ste pracovali vy?

Robil som v banke, no s hraním sa to dalo ťažko skĺbiť. Zistil som, že povolanie, pri ktorom budem mať viac priestoru, by bolo učiteľstvo. Počas leta, Vianoc či víkendov som mohol hrať na svadbách či zábavách. Spravil som si doktorát a otvorili sme si s bratom umeleckú školu.

Na hudbu sme mali síce viac času, no postupne sme sa stávali ako skupina známejšia a bolo toho toľko, že sme prestávali stíhať. Založili sme si rodiny a utekať z jednej práce do druhej bolo neúnosné.

Tak ste išli do profesionálneho hrania naplno...

Áno, popularita aj honoráre rástli, tak sme sa rozhodli vyskúšať to. Nemali sme čo stratiť.

Svadbových ľudových skupín je veľa, no najvýraznejšie sa podarilo presadiť vám aj Kandráčovcom. Čomu to pripisujete?

Začínali sme zhruba v rovnakom období. Obe kapely sme si poctivo prešli muzikantskou dráhou od hrávania na svadbách, oslavách či iných akciách. Základom je dobrá partia šikovných muzikantov. A či už je kapela technicky slabšia, alebo lepšia, musí z nej niečo vyžarovať. Môžete mať aj hudobne najzdatnejších muzikantov, no ak to nemá akúsi šťavu, ťažko uspejú.

Ďalším dôvodom úspechu je, že sme vydržali, ako hovorieval aj Jožo Ráž. Nerozpadli sme sa ani počas štúdia na škole, ani po nástupe do zamestnaní a založení rodín. Výhodou u nás je, že jadro kapely tvoria traja bratia. (Úsmev.)

Inzercia

Ak by ste mali vysvetliť človeku, ktorý nesleduje túto hudobnú scénu, aký je rozdiel medzi Kandráčovcami a vašou skupinou, čo by ste povedali?

Každá hudobná skupina je iná a niečím špecifická. A je to len vec vkusu diváka, čo mu sedí viac. Samozrejme, dalo by sa hovoriť o konkrétnom hudobnom prejave jednotlivých piesní, ale koniec koncov rozhoduje to, či trafíte klínce po hlavičke a zapáčite sa publiku. A tak to má byť.

Je medzi vami rivalita?

Z toho sme už dávno vyrástli. Sme kamaráti, kolegovia, odohrali sme tento rok viacero spoločných koncertov a spolupracovali sme aj na iných projektoch. Rešpektujeme sa a vzájomne si prajeme všetko dobré. Ale priznávam, že v začiatkoch sme sa trochu porovnávali a sledovali, kto hrá na akých akciách a podobne. No to patrí k tomu.

Adam Takáč

Rozhovor s muzikantom a moderátorom Ondrejom Kandráčom.

Zásadný moment vo vašej hudobnej tvorbe a stvárnení bol, že ste k tradičným nástrojom ako husle, akordeón, kontrabas či cimbal pridali bicie nástroje. Aký to malo efekt?

Prešli sme si mnohými akciami, na ktorých sa hralo a spievalo. V čase, keď sme začínali, si mnohokrát uľahčovali kapely hranie tým, že používali samohrajky a nič viac pomaly nepotrebovali. My sme boli muzikanti, mali sme nacvičené piesne, no chýbala tomu rytmika. Najprv sme použili elektronické bicie. Spočiatku sa nám to nepáčilo, no ľudia na to reagovali fantasticky. Dostali to nový rozmer.

Časom sa bubeník stal plnohodnotným členom našej kapely. Malo to skvelú odozvu, bolo jasné, že sa treba uberať týmto smerom. Samozrejme, nič nové sme tým nevymysleli, v okolitých krajinách to už bolo bežné. U nás sme s tým začali my a Kandráčovci.

Zároveň sa však ozývajú hlasy, že sa týmto typická ľudová hudba devaluje a bicie nástroje v nej nemajú miesto.

Tým, že sme pridali bicie, gitaru či dychovú sekciu, mohli sme kombinovať prvky rocku, popu či iných žánrov. Zároveň sme však ostali oblečení v krojoch a stále spievali ľudové piesne. Rozdiel je, že zrazu oslovíte veľké množstvo ľudí, nielen folkloristov. Dodnes nám píšu ľudia správy o tom, ako nemali radi ľudovky, no v našom stvárnení ich to veľmi baví.

Áno, stratili sme tým časť zarytých folkloristov, ale získali sme si masu. Pýtam sa teda: ak týmto spôsobom privediete ľudí späť k folklóru a tradíciám, kto robí pre ľudovú hudbu záslužnejšiu činnosť? V konečnom dôsledku z toho profitujú aj tí, čo nás kritizujú. A tí bystrejší to vedia.

Samozrejme, rešpektujem tieto názory, my sami sme boli „ortodoxní“ folkloristi. Ale ľudia nie sú hlúpi, nech si sami vyberú, čo sa im páči a čo chcú počúvať.

Raz sme sa o tom bavili aj s nebohým Julom Viršíkom. Povedal nám: „Chlapci, zapamätajte si, platiaci divák sa nikdy nemýli. Ak vypredáte koncert, znamená to, že to robíte dobre.“ Myslím, že mal pravdu. Pred desiatimi či pätnástimi rokmi nebol o folklór v hlavnom mediálnom priestore záujem. Vysielali to len regionálne rádiá a nič viac. Myslím, že spolu s Kandráčovcami sa nám podarilo tieto ľady trochu rozbiť.

V začiatkoch vám pomohli dostať sa do širšieho povedomia aj televízie Šlágery a Senzi. Pokiaľ viem, spočiatku ste však do nich nechceli ísť.

Je to pravda.

Čo bol dôvod?

Nechcem sa nikoho dotknúť, no keď som si to prvý raz pustil, bolo tam veľa kapiel, no z muzikantského hľadiska to bolo trochu divné. Vravnel som si – do toho máme ísť? Jednoducho, nebolo to na takej úrovni, akú som očakával, boli tam všelijaké skupiny. Samotná televízia bola v začiatkoch a mala svoje nedostatky. Ale na druhej strane vznikla protiotázka – čo iné máme? Odpoveď vtedy bola, že nič. Nemali sme čo stratiť.

Potrebovali sme mediálny priestor, no nijaký sme nedostávali. Keď začal vysielat Šlágery, bol to veľký boom, pozeralo to množstvo ľudí. Vďaka ich vysielaniu sme sa dostali takmer do každého mesta v Česku a na Slovensku. Dodnes nás v televízii Šlágery hrávajú, máme s nimi dobré vzťahy.

Dostáva dnes folklór väčší priestor?

Pred desiatimi či pätnástimi rokmi nebol takmer žiadny mediálny priestor pre ľudovú hudbu. V súčasnosti sa to dosť zmenilo a je to super. V mnohých programoch už vidíte minimálne nejaké prvky folklóru.

Vznikli tiež projekty ako napríklad program Zem spieva.

Áno, ale to bola podľa mňa len reakcia mainstreamu na to, že ľudia už sledovali folklórne skupiny a počúvali hudbu cez internet. Cez Facebook či Youtube vo veľkom sledovali Kandráčovcov alebo naše videá, ktoré mali milióny pozretí. Museli na to reagovať, lebo videli, že je po tom dopyt. Ľudia hľadali to, čo v mainstreame nedostávali.

Ak sa pôjdete pozrieť na svadbu v Bratislave či Snine, všade sa bavia aj na ľudové piesne. Patrí to k našej kultúre a máme k tomu blízko. Šikovní dramaturgovia to vedia využiť a vzniknú pekné projekty, ako napríklad Zem spieva. Dlho niečo také absentovalo a je skvelé, že sa to zmenilo. Nikto už nemôže spochybniť, že folklór tu má svoje miesto.

Vy ste aj manažérom vašej skupiny. Znamená to, že máte hlavné slovo?

To nie. V kapele riešime všetko demokratickým princípom a o každom návrhu hlasujeme traja bratia ako zakladajúci členovia. Takže buď niečo prijímeme jednohlasne, alebo je pomer 2: 1. (Úsmev.)

Prečo nemáte vlastného profesionálneho manažéra?

Spolupracovali sme v minulosti s externými agentúrami, no mali sme na ne strašnú smolu. Boli to ľudia, ktorí išli iba po peniazoch a poza chrbát o nás vyzrádzali informácie. Potom sme si povedali, že si to budeme riešiť sami. Zdvihnúť telefón a dohodnúť koncert nie je až taká veda. Ale určite by som bol rád, ak by sa nám podarilo nájsť niekoho seriózneho a čestného. Zatiaľ sme ho nestratili. Manažér musí byť vlastne akoby ďalším členom kapely, musí s ňou dýchať. Ale možno je dobré, že zatiaľ majú Kollárovci všetko vo svojich vlastných

rukách.

Autor: Adam Takáč

Čísla naznačujú, že rok 2021 nevedol k efektívnemu boju s pandémiou [🔗](#)

📅 31. 12. 2021, 16:14, Zdroj: kosicednes.sk [🔗](#), Autor: Martina Lončeková, Sentiment: Negatívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 17 238 GRP: 0,38 OTS: 0,00 AVE: 737 Eur

Čísla naznačujú, že rok 2021 nevedol k efektívnemu boju voči následkom pandémie COVID-19. Koniec tohto roka sa na ten predošlý v mnohom podobá a ukazuje, že vláda sa v tejto veci nepoučila z predošlých chýb. Pre agentúru SITA to uviedol politológ Gabriel Eštok z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Politológ Radoslav Štefančík z Fakulty aplikovaných jazykov Ekonomickej univerzity v Bratislave dopĺňa, že vládne opatrenia boli často nezrozumiteľné, chaotické, nelogické a obyvatelia mohli neraz nadobudnúť pocit, že vláde ani tak nejde o boj proti pandémie, ale skôr o priazeň verejnej mienky.

„Je veľmi ťažké vysporiadať sa s pandémiou so zdravotníctvom, ktoré nám tu po sebe zanechalo 12 rokov vlády Smeru. Vláda to mala skutočne ťažké. Ešte ťažšie bolo, že na rozdiel od civilizovaných štátov, v krajine pod Tatrami protipandemické opatrenia intenzívne spochybňovali opozičné strany,“ priblížil Štefančík. Slováci mohli preto podľa jeho slov nadobudnúť dojem, že „ľavá vládna ruka nevie, čo robí tá pravá“. „Ak vláda myslí populisticky, ťažko môže prijať tie správne opatrenia,“ zhodnotil pre agentúru SITA.

Eštok poukázal na fakt, že mnohí občania už z dôvodu nedôvery voči vláde rezignovali na zodpovedný prístup a na dodržiavanie základných racionálnych pravidiel, ktoré súžia na ochranu ich vlastného zdravia a zdravia ich blízkych. Vláda navyše podľa neho nenašla recept ani na boj s nepravdivými informáciami o protipandemických opatreniach a o očkovaní. „Vzájomnými konfliktami vo vládnej koalícii skôr negatívne nálady a príklon k alternatíve posilňovali. Nedôvera verejnosti v politické inštitúcie sa preliala do nedôvery vo vedecké autority a v medicínskych pracovníkov. Tento trend bol spojený s protestujúcimi v uliciach a s útokmi na vedcov a pracovníkov v zdravotníctve,“ vysvetlil politológ s tým, že tieto útoky boli akcelerované značnou časťou opozície, ale aj vládnymi predstaviteľmi.

Viac: Košický kraj ukončil rekonštrukciu cesty medzi Moldavou nad Bodvou a Jasovom za viac ako milión eur

Eštok zdôraznil aj to, že záujem o očkovanie sa s nárastom počtu dostupných vakcín znižoval a Slovensko sa dostalo na chvost v zaočkovanosti v rámci Európskej únie. „Viditeľná bola snaha vlády o zvýšenie zaočkovanosti, avšak oficiálne kampane štátnych inštitúcií sa ukázali ako neefektívne. Očkovacia lotéria zavedená bez akýchkoľvek predošlých analýz sa minula účinku, keďže nedokázala motivovať dostatočný počet ďalších ľudí zaočkovať sa,“ uzavrel.

Zdroj: (SITA, kh:gko)

Autor: Martina Lončeková

Aurélia Plávková Tináková: Etiópia nás ľudsky úplne zmenila [✉](#)

📅 1. 1. 2022, 16:59, Zdroj: [nitranoviny.sk](#) [✉](#), Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: **2 656** GRP: **0,06** OTS: **0,00** AVE: **364** Eur

1. januára 2022

Twitter

Detstvo. Keď sa vysloví toto slovo, mnohým z nás sa vybaví prázdniny u starých rodičov na vidieku, či sídliskové kamarátstva. Aurélia Plávková Tináková ho však mala iné. Také, po ktorom túžilo takmer každé dieťa, keď si prečítalo knihy o Afrike a jej exotických zvieratách, ktoré sa na európskom kontinente nevyskytujú. Vďaka svojmu otcovi, ktorý štyri roky pôsobil ako lekár v Etiópii, mala možnosť túto krajinu spoznať. A samozrejme, pomyslel si ju vziať so sebou späť na Slovensko. O spomienkach na Afriku, ale aj o tom, ako sa naučiť cudzí jazyk, nám porozprávala v rozhovore PaedDr. Aurélia Plávková Tináková, PhD., dlhoročná vysokoškolská pedagogička anglického jazyka.

PaedDr. Aurélia Plávková Tináková, PhD., dlhoročná vysokoškolská pedagogička anglického jazyka.

Ste dcérou známeho lekára a spisovateľa Benjamína Tináka. Ak dovolíte, začala by som pri ňom. Po ukončení lekárskej fakulty UK v Bratislave, pôsobil ako lekár v Ružomberku. V roku 1966 však odišiel do Mongolska ako lekár geologickej expedície, kde pôsobil osem mesiacov. Čo ho k tomu motivovalo? Ako to Vaša rodina vnímala?

Otec Benjamín Tinák odišiel do Mongolska na vlastnú žiadosť. Vedel, že, ak zvládne pobyt v Mongolsku, bude si môcť následne vybrať krajinu, v ktorej bude pôsobiť. Do Mongolska odišiel sám. Býval v jurte, ordinoval, jazdil na koni. Pracoval v ťažkých podmienkach. Ale vedel, že musí vydržať. Sníval o Afrike. Etiópiu si vybral ako krajinu, kde pôjde pracovať, ale už aj s celou rodinou a teda aj s nami dvojčkami. Mám sestru – dvojča.

Rodina otca od tohto zámeru odhovárala, najviac mamička. Mongolsko bolo pre nás veľmi nebezpečné a vzdialené. Nič sme o tejto krajine nevedeli. Nebol internet a mamička napokon nič nedosiahla. Otec mal svoj plán a ten si mienil splniť.

Pochádzal z veľmi chudobnej rodiny. Jeho otec pracoval na farme u súkromníka vo Francúzsku, videl ho párkrát a potom mu zomrel. Jeho mama bola chudobná, vlastnila jednu kravičku a kozu, záhradu, na ktorej pracovala a pestovala zeleninu, aby užívala tri deti. Otec takto nechcel žiť. Chcel vidieť svet a ten nám ukázať. Vedel, že ak nepôjde do Mongolska, nebude môcť pracovať a žiť v Etiópii.

Otcovi sa napokon splnil jeho sen. V rokoch 1968 – 1972 pôsobil ako lekár a neskôr aj ako riaditeľ nemocnice v africkej Etiópii v Harare. Ako rodina ste tam boli s ním. Vtedy ste mali deväť rokov. Spomínate si na prvý moment, keď ste vstúpili na územie pre nás tak vzdialeného a neznámeho kontinentu?

Pamätám si úplne všetko. Afrika sa mi vryla do pamäti a do srdca navždy. Keď sme vstúpili na africký kontinent, bolo to v Egypte, v Káhire. Pokazilo sa lietadlo a ostali sme uväznení na letisku niekoľko dní. Na ďalšie lietadlo sme čakali v letiskových priestoroch, v hoteli, bez možnosti odísť do mesta. Ale bolo o nás luxusne postarané. Celkom sme si to užívali. Otec už bol v Harare od marca 1968 a my sme za ním spolu so sestrou a mamičkou cestovali v júni 1968. Veľmi sme boli prekvapení z luxusu, ktorý sme na letisku videli a zažili. Aj ľudia na letisku boli zámožní a rôznej pleti a kultúry. Žiaľ, nevedeli sme ani slovo po anglicky. Oslovil nás Etiópan, ktorý rozprával po česky. Cestoval zo študijného pobytu v Prahe a veľmi nám pomohol. Mamička sa mu zapáčila a začal jej dvoriť. Tam sme pochopili, že v Afrike je mnohoženstvo a teda mu vôbec, na rozdiel od mamičky, neprekážalo, že ona má obrúčku, ktorú mu neustále ukazovala na znak toho, že je vydatá.

Určite to bola pre Vás radikálna zmena.

Pre nás to bol hlavne kultúrny šok. Spoznávali sme krajinu, ktorá sa ani náhodou na Slovensko nepodobala. Stretli sme rôzne národnosti, videli sme krajiny, ktoré boli úplne iné od tej našej. Na jednej strane veľké bohatstvo, na strane druhej veľká bieda. Veľa chudobných a chorých priamo na ulici. Ľudia nemali kde bývať a nemali žiadne jedlo. Stále sedeli a žobrali. Keď ste im hodili peniaze do ruky, bolo dobre, keď nie, zobrali kamene a hádzali ich po nás. Etiópia nás úplne zmenila. Nielen kultúrne, ale aj ľudsky. Zmenila naše myslenie, konanie, správanie, naše hodnoty a priority.

Ako vyzeral Váš bežný deň v tejto cudzej krajine?

Náš život bol rozmanitý. Cez týždeň škola a povinnosti. Cez víkend zábava, výlety, poľovanie s ockom, stretnutia s priateľmi z celého sveta.

Škola sa začínala o 9 hodine a trvala do 12 hodiny. Potom sme šli domov na obed a oddýchnuť si. Poobede sme mali školu od 14:30 do 16:00. Zo školy sme potom chodili do sirotinca, kde sme pomáhali sirotám s úlohami. Škola sa volala Bethlehemschool, založili ju rehoľné sestry Dominikánky z Malty. Učili v nej a starali sa o siroty. Viedli k tomu aj nás. Škola, ktorú sme so sestrou navštevovali pozostávala z etiópskych žiakov, my dve so sestrou sme boli zo Slovenska, jedno dievča z bývalej Juhoslávie a pár detí z Bulharska.

A samozrejme, víkendy sme milovali. Cez deň sa poľovalo v buši, večer sa oslavovalo. Muži a teda aj otec poľovali na divé svine, na vysokú zver, niekedy s povolením na leva, ktorý napríklad robil problém v blízkej osade. Večer sa oslavovalo. Na párty sme sa mimoriadne pripravovali. Dali sa nám šiť šaty alebo sa objednali v americkom katalógu. V obchodoch tiež nebola núdza, nakoľko tovar pochádzal z celého sveta. Mamička bola vždy mimoriadne krásna a my sestry dvojčky tiež.

Dvojčky podávajú kvety cisárovi

Mali ste personál, ktorý sa o Vás staral?

Každá zahraničná rodina mala služobníctvo. To bola naša povinnosť dať prácu chudobným. Služky sa starali o domácnosť a varenie. Ich deti nám robili spoločnosť a hrali sa s nami. Strážnik sa staral o auto a dom. Strážil nás a našu rodinu, sprevádzal nás do a zo školy.

Chodili sme často nakupovať a hlavne pomáhať. V sirotinci bolo treba pozašívvať deťom oblečenie, popísať úlohy, pohrať sa. To nás viedlo k empatii, starostlivosti, zodpovednosti a hlavne k pokore a vďačnosti za to všetko, čo máme.

Veľa času sme trávili aj s rodičmi. Život v Afrike je pomalší a vzácny. Chodili sme na dovolenky, cestovali do Egypta, videli sme pyramídy, bývali v hoteloch a pri mori v Saudskej Arábii, v Džibuti.

Čas sme trávili aj so služobníctvom. Pri riadení a varení sme rady asistovali, ocko nás k tomu viedol aj s mamičkou. Nechceli, aby sme boli neschopné, keď sa vrátíme domov na Slovensko. Naučili nás pracovať a vážiť si prácu a také sme aj ostali. Môžem hlavne za nás obe povedať, že všetko, čo robíme, robíme s láskou a pokorou. Pri návrate na Slovensko si mamička v brušku niesla z Etiópie dievčatko, našu milovanú sestričku, ktorá sa o mamičku až do smrti starala spolu s jej rodinou.

Spomínali ste školu, ktorú ste v Etiópii navštevovali štyri roky a do určitej miery aj multikultúrnosť, keďže ste neboli jediné cudzinky v triede. A čo vyučovanie? Bolo iné ako u nás?

Škola bola nádherná moderná budova a taká bola aj spiritualita školy. Keďže riaditeľka a väčšina učiteľov boli rehoľné sestry z Malty z Európy, iní učители z Ameriky, z Indie, z Izraela, mala multikultúrny charakter a teda aj metódy vyučovania boli moderné a na vysokej úrovni. Žiaci boli motivovaní súťaživými spôsobmi. Boli sme odmeňovaní rôznymi cenami a obrázkami, či odznakmi, TheBest Studentin school, class. Tento odznak sme si s mojou dvojčkou stále podávali, ale musím priznať, že sme oň bojovali rovnako bojovne obidve.

Nastúpili sme do tretej triedy základnej školy. Keďže sme po anglicky vôbec nevedeli, mali sme dva mesiace na to, aby sme sa po anglicky ako tak naučili a mohli sme nastúpiť do školy bez problémov. Nebol to veľký problém, pretože všade a každý vedel po anglicky. Naučili sme sa tento jazyk napríklad aj pri hre s deťmi. Chodili sme na doučovanie k pani riaditeľke, ktorú sme si mimoriadne vážili a samozrejme, poriadne sa sme pripravovali. Za dva mesiace sme sa naučili po anglicky celkom slušne, ale aj po amharcky. Amharčina je oficiálny jazyk Etiópie, aj keď sa tam hovorí ďalšími jazykmi, pretože tam žije veľa národností. V škole sme sa učili všetky predmety po anglicky, ale mali sme aj amharčinu, na ktorú cudzinci nemuseli, ale my sme sa ju so sestrou rady učili, tak sme samozrejme aj na tieto hodiny svedomite chodili. Každý predmet nás učil iný učiteľ.

Pamätám si učiteľa telocviku, ktorý veľmi trestal žiakov. Pichal im do dlane kaktus tak drasticky, až striekala krv. Dodnes si kaktusy nekupujem. Ani ich neobdivujem. Mne sa jednoducho spájajú s trestami. Alebo tento istý učiteľ bičoval jednu sirotu, ktorú z duše nenávidel, aby vystríhal aj nás, nakoľko bielych nesmeli fyzicky trestať, bil ju na školskom ihrisku, kde ju naháňal ako koňa a ona utekala ako besná, celá dokrvavená.

Škola aj tak pre nás znamenala veľa radosti a zážitkov. Bola alternatívna, zaujímavá a inovatívna. Učitelia nás naučili rešpektovať multikultúrne krajiny, ľudí a naučili nás diplomatickému správaniu. Do nikoho sa nestarať, ale hlavne pomáhať.

A čo mladí ľudia v Etiópii?

Mladí ľudia v tom čase veľmi často bojovali za svoje práva. Demonštrácie boli na dennom poriadku. Vtedy polícia naháňala mladých a striekala na nich vodu z hadice alebo hádzala kamene. Pre nás to boli strašné zážitky. Naš sluha musel ihneď prísť po nás alebo nás chrániť v sirotinci, kým tá hrôza neprešla.

V čom boli, z Vášho pohľadu, tamojší ľudia iní?

Ľudia boli úplne iní. Drsná Afrika a chudoba ich naučila aj zlému, napríklad kradnúť. Bolo si treba dávať veľký pozor, kedy a kde sa pohybujete. Napríklad, na trh sme chodili iba s tamojšími obyvateľmi, nikdy nešiel beloch sám. Po čase nás poznali, vedeli, že otec je riaditeľ nemocnice a lekár, že im pomáha. Ale aj tak sa mamička s nami sama bála vybrať sa do mesta. Bolo to nebezpečné.

Čo sa týka školy, v triede sme mali veľa kamarátov, boli to zlaté deti, videli, že im pomáhame, mali nás rady. Mimoriadne sme si obľúbili aj slúžkinu dcéru, ktorú sme každý deň pekne obliekli a zbavovali vši. V podstate žila v chatrči, kde nebola voda, všetko tam bolo pre nich prirodzené.

Ráno opäť prišla špinavá a zavšivavená. Opäť sme ju osprchovali, obliekli a nastriekali. Nakoniec sme tie vši dostali aj my. Nič nám však neprekážalo.

S odstupom času, čo Vám dal pobyt v Etiópii?

Pobyt v Afrike nám dal veľa skúseností. Žili sme iný život ako naši vrstovníci. Naučili sme sa po anglicky, amharsky, taliansky, juhoslovansky. Precestovali sme svet, kedy sa tu nedalo poriadne dostať ani do Juhoslávie. Obidve so sestrou sme sa stali učiteľkami angličtiny a to so skúsenosťami v súkromnej škole, akú malo veľmi málo detí. Odišli sme do Afriky, keď sme mali deväť rokov a vrátili sme sa na Slovensko takmer štrnásťročne. Nikdy sme nechodili do piatej triedy, mali sme veľké nadanie, tak nám ponúkli preskočiť piatu triedu. Spoznali sme exotické krajiny a veľa učiteľov z celého svet, ich kultúry a život.

Keď sa povie Etiópia, čo sa Vám ako prvé v mysli vybaví?

Chudoba, exotika, nádherná príroda, úžasní priatelia, nebezpečné zvieratá, veľa chorôb, napríklad epidémia cholery, hyeny na ulici po večeroch, hyena man a plné farebné obchody a trhy.

Keď ste sa po štyroch rokoch vrátili na Slovensko, písal sa rok 1972, bola pre Vás ťažká aklimatizácia?

Slovensko neznamenalo pre nás ťažký život. Veľmi sme sa tešili na kamarátov, na staré mamy, na rodinu. Realita bola však oveľa horšia. Sledovala nás Štátna bezpečnosť až do pádu komunizmu. Niekoľkokrát nás vykradli, v škole sme veľmi vynikali v názoroch a zato sme nie raz riadne pykali. Učiteľia nám hovorili, že máme nedostatky z Afriky, nepoznali sme ruskú azbuku a nevedeli sme ani dobre po slovensky. Tiež nás nemotivovali, ale demotivovali známami. Ubíjali naše správanie a našu bezprostrednosť, deti nám závideli a mysleli si, že sa len chválime, že toto nemôže predsa byť pravda.

Takže áno, aklimatizácia trvá dodnes. Stále som iná, nezapadáam do koloritu tejto mentality, nedodržiavam tradície, som veľmi multikultúrna, učím inovatívne, nedávam päťky, milujem svoju prácu a svojich študentov. Moje silné stránky sa na Slovensku chápu ako slabé a áno, celú svoju prax niekomu niečo dokazujem.

Ale nič neľutujem. Vyštudovala som Oregon Univerzitu online, metodické vzdelávanie a učím stále inovatívne. Nekonečne motivujem svojich študentov a nikdy neprestanem. Hoci som už na starobnom dôchodku, učím angličtinu, pokiaľ mi to zdravie dovolí. A učím online, hoci sa mnohým pedagógom zdá táto forma nemožná. Naučila som sa všetko online, píšem knihy, publikujem a s ničím nemám problém. Je to preto, že som prežila Afriku, tam som sa v puberte naučila prekonávať prekážky a poznávať seba samú, pracovať na sebe a všetko krásne posúvať ďalej mojim študentom.

Na vysokej škole, kde som dlhé roky pôsobila, som mala vynikajúce výsledky a hodnotenia od študentov, ale opäť, nebolo ma už treba, príliš vyčnievam, obľúbenosť nie je trendom.

Do akej miery poznačil Váš život pobyt v Etiópii, čo ste si uvedomili?

Už som spomínala, že život v Afrike ma veľmi poznačil, nikdy naň nezabudnem. Prežila som epidémiu cholery, kedy nákladné auto ráno zbieralo mŕtvolky, demonštrácie, kedy sme boli zbalení do vrtuľníka, ktorý nás mal odviesť do bezpečia, parády, kedy vojaci maširovali v uniformách a pochodovali v rytme hudby, videla som nádheru, zlato, ešte aj na a v obrazoch, ženy ovešané v zlate od hlavy po päty a deti chudobné a uplakané, choré a soplavé, ľudí s maláriou s kýpľami a pol tváre, žobrákov vďačných aj rozhnevaných so skalami v ruke, plačúce matky s hladnými deťmi a neskutočne veľa príbehov, na ktoré nikdy, ale fakt nikdy, nezabudnem.

Snáď najväčším zážitkom bol príchod kráľa HaileSelassie do nemocnice v Harare a my dvojčky sme ho vítali s kyticami kvetov. Prihovorili sme sa po amharsky a HaileSelassie nám povedal, že nikdy nepočul tak krásne hovoriť po amharsky.

Ak toto všetko prežijete, nikdy sa nestanete cynickí, bezohľadní, nikdy nezabudnete na nášho Pána Stvoriteľa a Vykupiteľa, ale pokorne večer kľaknete a nekonečne dlho a úprimne ďakujete za každú sekundu dňa a života.

Jazykom Etiópie je amharčina. Pamätáte si ešte nejaké slovíčka?

Samozrejme. Amharčinu som používala s dcérami a manželom, keď som nechcela, aby nám niekto rozumel naše tajomstvá. So sestrou používame naše slová a frázy a stačilo by pár hodín opakovania a som späť. Milujem amharčinu, je iná, presne taká, aká je táto nádherná krajina.

Žijete v Ružomberku. Dlhé roky ste pôsobili ako vysokoškolský pedagóg anglického jazyka. Angličtine sa venujete dodnes. V tom čase, sa u nás v ČSSR do roku 1989 vyučoval na školách ruský jazyk. Ako sa Vám podarilo po návrate z Afriky udržať si v dobrej kondícii anglický jazyk?

Mali sme veľké šťastie už ako šestnásťročne. Do Ružomberka prišli pracovať kanadskí experti do papierní a naša rodina mala povolenie sa s nimi stretávať. Pomáhali sme im tlmočiť a žiť na Slovensku a otecko im robil osobného lekára s povolením ŠTB. To nám pomohlo sa

v angličtine zdokonaľiť a hlavne nezabudnúť. Na gymnáziu nám rýchlo vymenili angličtinu za nemčinu, aby sme náhodou nevedeli lepšie po anglicky ako pani učiteľka. Keď sme sa prihlásili na **UPJŠ** do Prešova a nemali sme na vysvedčení známky z anglického jazyka, tak cez prázdniny sme museli stihnúť komisionálne skúšky z angličtiny, aby nás mohli prijať. Aj tak nás neprijali, lebo sme nemali robotnícky pôvod, hoci sme excelovali na prijímacích pohovoroch. Na vysokú školu sme sa dostali až na ministerské odvolanie.

Čo by ste poradili tým, ktorí sa chcú začať učiť angličtinu. Platí, že človek musí mať talent na jazyky, alebo je za tým veľká drina a sebazapieranie?

Z mojich skúseností počas 38 rokov pedagogickej praxe vyplýva, že najdôležitejší motivátor je učiteľ a jeho láska k vyučovaniu cudzieho jazyka. Neexistuje, aby sa študent nenaučil, ak je medzi ním a pedagógom súhra, ak sa učí a pripravuje z hodiny na hodinu, ak tomu jazyku žije, číta, počúva a pozerá filmy. Motivácia je motor, ktorý ho poháňa vpred. A napokon aj financie. Ak si za vyučovanie platí a váži si peniaze, urobí všetko preto, aby ich nepremárnil.

Prezradíte nejaký tajný grif, recept pre večných začiatovníkov tohto jazyka, ktorí sa chcú po rokoch posunúť ďalej?

Treba si nájsť toho správneho pedagóga, ktorý vás bude vyučovať, múdreho a vzdelaného experta.

S dobrým učiteľom sa všetko dá a jazyk, v tejto dobe internetu, sa dá naučiť aj online formou.

Len treba do toho dať chuť i energiu. A správne si vybrať.

Celý profesionálny život ste pracovali s mladými ľuďmi, so študentmi. V čom vidíte plusy a mínusy tohto pedagogického povolania?

Mínusy nevidím vôbec. Mladých ľudí milujem, poháňajú ma vpred, nemám kedy zostarnúť. Motivujú ma v každom smere. Ak som aj mala študenta, ktorý sa nechcel učiť, vždy som mala spôsoby, hlavne dostatok lásky, ho motivovať a zmeniť svoje nastavenie. Žila som aj žijem s nimi, držím si svoj smer a rýchlosť, celý život sa vzdelávam a hlavne všetko čítam a počúvam v angličtine. Píšem monografie a publikujem z oblasti metodiky vzdelávania cudzích jazykov, dlhé roky som učila pedagógov anglického jazyka ako učiť a motivovať svojich študentov. Mala som možnosť učiť v Rakúsku a v Dánsku. Strela som vynikajúcich expertov na jazyky a veľa som sa naučila na Oregon univerzite v USA, hoci len online.

Pokiaľ si pamätám, raz ste spomínali, že pre Vás sú Vianoce trochu netradičné, čo sa týka darčiekov. Nekupujete ich, ale ich vyrábate a tak obdarúvate Vašich blízkych. Stále táto tradícia trvá? Čo Vás k nej motivovalo?

Vianoce vnímame v mojej rodine ako príchod Spasiteľa na svet. Darčeka už pre nás nie sú tak dôležité ako samotný čas na rodinu a duchovno, ktoré sa s nimi spája. Popri vedeckej a pedagogickej práci som sa začala venovať kreatívnemu tvoreniu a ručným prácam. Začala som pliesť prstami deky a háčkovať čiapky. Vyrábať voskové obrúsky, štrikovať šále a rôzne vecičky, napr. aj sieťky. Sú to všetko darčeka vyrobené s láskou, tak ako všetko, čo tvorím. Piekla som vianočné domáce koláčiky, ktoré sa stali súčasťou darov z mojej domácej dielne.

Máte zaujímavý život a netradičné detstvo. Čo Vás doposiaľ tento najväčší učiteľ, ako sa životu hovorí, naučil?

Chcela by som všetkým ľuďom odkázať, že bez lásky, múdrosti a tvorivosti sa žiť nedá. Dajme priestor každému konaniu, lásku do všetkého, čo robíme, vzdelanie a vďaka za všetko, čo sme dostali do vienka a získali počas života. Toto všetko premiešať s pokorou k Stvoriteľovi, nášmu Pánovi, ktorý nám všetko dal a my sme tu na to, aby sme to odovzdali ďalším generáciám.

Pýtala sa Andrea Predajňová

Fakulty a ústavy UPJŠ

Praveký jašter [✉](#)

📅 1. 1. 2022, 20:09, Relácia: **Noviny TV JOJ**, Stanica: **JOJ**, Vydavateľ: **Slovenská produkčná, a.s.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **PF UPJŠ**

Dosah: **177 477 GRP**; **3,94 OTS**; **0,04 AVE**; **32212 Eur**

Ján Mečiar, moderátor:

Slovensko sa môže pochváliť úspechom paleontológa Martina Kunderáta. Pomohol nemeckým vedcom rozlúštiť záhadu skameneliny prehistorického tvora. Poslúžila mu pritom už špičková technológia.

Jana Vefasová, redaktorka TV JOJ:

Toto je to praveké tajomstvo. Doposiaľ bolo objavených iba 12 exemplárov **a** to výhradne na území Bavorska. Humenčan Martin Kunderát skúmal ôsmy v poradí. Obrátili sa na neho nemeckí vedci, ktorí na analýzu nemali potrebnú technológiu.

Martin Kunderát, paleontológ centra interdisciplinárnych biovied **PF UPJŠ** v Košiciach:

Bola to obrovská pocta. Teraz som nikdy nedúfal, že sa dostanem k tak vzácnej skameneline.

Jana Vefasová, redaktorka TV JOJ:

Skamenelina bola vo veľmi zlom stave so stopami neodbornej manipulácie. Znie to neuveriteľne no kosti boli rozdrvené **a** zlisované na hrúbku akú ma obyčajný papier. Slovenský Indiana Jones tak musel použiť špičkovú techniku. V tom čase pracoval na európskom pracovisku vo francúzskom Grenobli kde testovali röntgenové zariadenie práve na štúdium takýchto problémových skamenelín.

Martin Kunderát, paleontológ centra interdisciplinárnych biovied **PF UPJŠ** v Košiciach:

No **a** podarilo sa nám tie zlisované pozostatky vyextrahovať virtuálne z tej horniny. Jednotlivé kosti sme dokázali oddeliť **a** zrekonštruovať. Na základe tohto som mohol pomerne sebaisto popísať vlastne nový druh čo je pomerne veľká rarita.

Jana Vefasová, redaktorka TV JOJ:

Svetovo uznávaný paleontológ tak rozlúštiť záhadu pravekého tvora, ktorý žil pred 150 miliónmi rokov. Lebka sa síce podobala dnešným vtákom no mal kosený chvost ako majú jaštery. **A** práve to je úplná rarita. Chvost bol zložený z dvadsiatich kostených stavcov **a** rozdiel je aj v lebke. Tá mala zuby prispôbené na dravý spôsob života. Ide o predzvesť evolučnej drámy počas, ktorej sa dinosaurusy menili na lietajúce tvory.

Martin Kunderát, paleontológ centra interdisciplinárnych biovied **PF UPJŠ** v Košiciach:

Na tom krídle je jeden zaujímavý znak **a** to krídlo je vyzbrojené tromi prstami ktoré sú zakončené pazúrami **a** tie pazúry dokázal používať napríklad na šklbanie alebo na uchopovanie.

Jana Vefasová, redaktorka TV JOJ:

Tento exemplár sa od ostatných odlišuje tým, že ide síce o mláďa no má znaky dospelého jedinca. Územie Bavorska obýval niekoľko sto tisíc rokov. Na základe štruktúry zubov možno predpokladať že sa zrejme živil hmyzom, slímákmi **a** inými formami mäkkýšov. Ide o prvý exemplár archeopterixa, ktorý preskúmali vďaka špičkovej technológii **a** to je svetový úspech.

Martin Kunderát, paleontológ centra interdisciplinárnych biovied **PF UPJŠ** v Košiciach:

Ako reprezentant v tretej slovenskej paleontológii sa teším z toho, že tá práca nás zapísala do histórie.

Jana Vefasová, redaktorka TV JOJ:

Výskum podporila Grantová agentúra VEGA **a** prácu slovenského paleontológ **a** ocenilo aj Vydavateľstvo Univerzity v Cambridgei, ktoré prišlo s ponukou napísať o archeopterixovi knihu. Z Humenného Jana Vefasová, televízia JOJ.

Príroda sa prebrala [✉](#)

📺 2. 1. 2022, 20:04, Relácia: **Televízne noviny**, Stanica: **Markíza**, Vydavateľ: **MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o.**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Robert Gregorek**

Dosah: **368 999 GRP**; **8,20 OTS**; **0,08 AVE**; **24484 Eur**

Patrik Švajda, moderátor:

Posledné teplé dni opäť oklamali prírodu.

Zlatica Švajdová Puškárová, moderátorka:

Teploty nad 10 stupňov pomýlili snežienky, ktoré už tradične kvitnú v Trenčíne na jednom mieste.

Patrik Švajda, moderátor:

V bratislavskom Ružinove sa ľudia zase kochajú pohľadom na kvety sakúr.

Michal Bujna, redaktor:

Takýto obraz sa naskytá obyvateľom bytoviek na Sihoti v Trenčíne už takmer pravidelne v januári. Hneď ako sa oteplilo v prvý deň nového roka sa môžu kochať snežienkami.

Róbert Gregorek, botanik, Botanická záhrada **UPJŠ**:

Sú to predstavitelia prvých jarných efemerov, ktoré okamžite využijú vhodnú príležitosť akonáhle sa oteplí **a** pokiaľ to teplo vyskočí aj v priebehu zimy, tak sa nevedia ubrániť pokušeniu **a** nakvitnú.

Norbert Polčák, meteorológ SHMÚ:

Je to spôsobené prílevom veľmi teplého morského vzduchu z Atlantického oceánu. Vieme, že Atlantický oceán je zohrievaný Golským prúdom **a** ten sa najviac prejavuje v zimnom období.

Michal Bujna, redaktor:

Práve toto miesto medzi bytovkami na trenčianskej Sihoti je výnimočné **a** aj keď na jar rozkvitnú snežienky na viacerých miestach, tu majú vždy naponáhlo.

Róbert Gregorek, botanik, Botanická záhrada **UPJŠ**:

Majú zásoby z predchádzajúcej sezóny, ktoré si vlastne zo zelenej listovej plochy pripravili, púťali túto energiu **a** hmotu do cibule **a** v suknicach, ktoré tvoria vlastne zásobu je pripravená energia na tú jarnú akceleráciu.

Norbert Polčák, meteorológ SHMÚ:

A teraz keď tá teplota vystupuje nad 10, možno niekde až k 15 stupňom práve v okolí Trenčína, tak je to nadpriemerne teplé počasie **a pre** prírodu to určite nie je dobré.

Diana Bilousová, redaktorka:

Tieto čerešne tu vysadili len pred pár rokmi **a** obyvatelia bytovky v Ružinove sa obávajú, že kvôli teplotným výkyvom už dlho nevydržia.

Marko Mifkovič, správca bytovky:

Počasie si nenavyberáte. Určite nás to bude mrzieť, lebo však je to tu vlastne **pre** ľudí, ako keby sa stal taký zázrak, že takto rozkvitli pekne.

anketa:

Viacej tých stromčekov čo tu bolo nasadených, tak pokapalo. Jar došla asi skorej jak mala **a** je to také trochu zvláštne.

anketa:

Som prekvapená, že vidím kvitnúť taký pekný stromček, potom človek je smutný z toho samozrejme, že to nevydrží, že by radšej sa pozeral na rozkvitnutý strom, no ale počasie je počasie.

Diana Bilousová, redaktorka:

V Bratislave prepisovali 16-ročný teplotný rekord, no neobvyklé jarné počasie vládne aj v iných kútoch Slovenska.

Norbert Polčák, meteorológ SHMÚ:

V Hurbanove vystúpila teplota vzduchu takmer na 15 stupňov. Rekord padol minimálne od roku 1900, odkedy máme záznamy k dispozícii. Je to naša najstaršia meteorologická stanica.

Diana Bilousová, redaktorka:

Ochladenie má prísť v stredu **a** na horách pribudnú aj snehové zrážky. Michal Bujna **a** Diana Bilousová, Televízia Markíza

Uplynulé teplé dni pobláznili prírodu. V Trenčíne už majú snežienky, v Bratislave kvitnú čerešne [↗](#)

📅 2. 1. 2022, 19:30, Zdroj: [tvnoviny.sk](#) [↗](#), Sentiment: Ambivalentný, Téma: Fakulty a ústavy UPJŠ, Kľúčové slová: Robert Gregorek

Dosah: 319 537 GRP: 7,10 OTS: 0,07 AVE: 1682 Eur

Počasie sa v najbližších dňoch opäť zmení.

Uplynulé teplé dni pobláznili prírodu. Foto: TV Markíza,

Posledné teplé dni opäť oklamali prírodu. Teploty nad desať stupňov pomýlili prvé jarné snežienky, ktoré už takmer tradične kvitnú v Trenčíne na jednom mieste. V bratislavskom Ružinove sa ľudia zase kochajú pohľadom na kvety sakúr.

Prvé snežienky v Trenčíne bývajú už pravidelne v januári pri bytovkách na Sihoti. Aj keď na jar rozkvitnú snežienky na viacerých miestach, tu majú vždy naponáhlo. Aj tentokrát sa môžu obyvatelia kochať pohľadom na snežienky už od prvého dňa v novom roku.

„Majú zásoby z predchádzajúcej sezóny, ktoré si vlastne zo zelenej listovej plochy pripravili, púťali túto energiu a hmotu do cibule a v sukniach, ktoré tvoria vlastne zásobu, je pripravená energia na tú jarnú akceleráciu,“ vysvetlil dôvod ich skorého rastu botanik **Róbert Gregorek**.

Zmätené rastliny sú aj v bratislavskom Ružinove. Rozkvitli tam mladé okrasné čerešne, ktoré pri bytovkách zasadili len pred pár rokmi. Miestni obyvatelia sa obávajú, že kvôli teplotným výkyvom dlho nevydržia. Uplynulé dni boli totiž naozaj jarné a prepisovali v hlavnom meste 16-ročný teplotný rekord.

Počasie sa však má už čoskoro zmeniť. Kedy príde ochladenie sa dozvieme z reportáže Diany Bilousovej.

Autor: vdrabikova

Aurélia Plávková Tináková: Etiópia nás ľudsky úplne zmenila [✉](#)

📅 1. 1. 2022, 16:59, Zdroj: [nitranoviny.sk](#) [✉](#), Sentiment: Ambivalentný, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Lekárska Fakulta UPJŠ**

Dosah: 2 656 GRP: 0,06 OTS: 0,00 AVE: 364 Eur

1. januára 2022

Twitter

Detstvo. Keď sa vysloví toto slovo, mnohým z nás sa vybaví prázdniny u starých rodičov na vidieku, či sídliskové kamarátstva. Aurélia Plávková Tináková ho však mala iné. Také, po ktorom túžilo takmer každé dieťa, keď si prečítalo knihy o Afrike **a** jej exotických zvieratách, ktoré sa na európskom kontinente nevyskytujú. Vďaka svojmu otcovi, ktorý štyri roky pôsobil ako lekár v Etiópii, mala možnosť túto krajinu spoznať. **A** samozrejme, pomyslel si ju vziať so sebou späť na Slovensko. O spomienkach na Afriku, ale aj o tom, ako sa naučiť cudzí jazyk, nám porozprávala v rozhovore PaedDr. Aurélia Plávková Tináková, PhD., dlhoročná **vysokoškolská** pedagogička anglického jazyka.

PaedDr. Aurélia Plávková Tináková, PhD., dlhoročná **vysokoškolská** pedagogička anglického jazyka.

Ste dcérou známeho lekára **a** spisovateľa Benjamína Tináka. Ak dovoľíte, začala by som pri ňom. Po ukončení **lekárskej fakulty** UK v Bratislave, pôsobil ako lekár v Ružomberku. V roku 1966 však odišiel do Mongolska ako lekár geologickej expedície, kde pôsobil osem mesiacov. Čo ho k tomu motivovalo? Ako to Vaša rodina vnímala?

Otec Benjamín Tinák odišiel do Mongolska na vlastnú žiadosť. Vedel, že, ak zvládne pobyt v Mongolsku, bude si môcť následne vybrať krajinu, v ktorej bude pôsobiť. Do Mongolska odišiel sám. Býval v jurte, ordinoval, jazdil na koni. Pracoval v ťažkých podmienkach. Ale vedel, že musí vydržať. Sníval o Afrike. Etiópiu si vybral ako krajinu, kde pôjde pracovať, ale už aj s celou rodinou **a** teda aj s nami dvojčkami. Mám sestru – dvojča.

Rodina otca od tohto zámeru odhovárala, najviac mamička. Mongolsko bolo **pre** nás veľmi nebezpečné **a** vzdialené. Nič sme o tejto krajine nevedeli. Nebol internet **a** mamička napokon nič nedosiahla. Otec mal svoj plán **a** ten si mienil splniť.

Pochádzal z veľmi chudobnej rodiny. Jeho otec pracoval na farme u súkromníka vo Francúzsku, videl ho párkrát **a** potom mu zomrel. Jeho mama bola chudobná, vlastnila jednu kravičku **a** kozu, záhradu, na ktorej pracovala **a** pestovala zeleninu, aby užívala tri deti. Otec takto nechcel žiť. Chcel vidieť svet **a** ten nám ukázať. Vedel, že ak nepôjde do Mongolska, nebude môcť pracovať **a** žiť v Etiópii.

Otcovi sa napokon splnil jeho sen. V rokoch 1968 – 1972 pôsobil ako lekár **a** neskôr aj ako riaditeľ nemocnice v africkej Etiópii v Harare. Ako rodina ste tam boli s ním. Vtedy ste mali deväť rokov. Spomínate si na prvý moment, keď ste vstúpili na územie **pre** nás tak vzdialeného **a** neznámeho kontinentu?

Pamätám si úplne všetko. Afrika sa mi vryla do pamäti **a** do srdca navždy. Keď sme vstúpili na africký kontinent, bolo to v Egypte, v Káhire. Pokazilo sa lietadlo **a** ostali sme uväznení na letisku niekoľko dní. Na ďalšie lietadlo sme čakali v letiskových priestoroch, v hoteli, bez možnosti odísť do mesta. Ale bolo o nás luxusne postarané. Celkom sme si to užívali. Otec už bol v Harare od marca 1968 **a** my sme za ním spolu so sestrou **a** mamičkou cestovali v júni 1968. Veľmi sme boli prekvapení z luxusu, ktorý sme na letisku videli **a** zažili. Aj ľudia na letisku boli zámožní **a** rôznej pleti **a** kultúry. Žiaľ, nevedeli sme ani slovo po anglicky. Oslovil nás Etiópčan, ktorý rozprával po česky. Cestoval zo študijného pobytu v Prahe **a** veľmi nám pomohol. Mamička sa mu zapáčila **a** začal jej dvoriť. Tam sme pochopili, že v Afrike je mnohoženstvo **a** teda mu vôbec, na rozdiel od mamičky, neprekážalo, že ona má obrúčku, ktorú mu neustále ukazovala na znak toho, že je vydatá.

Určite to bola **pre** Vás radikálna zmena.

Pre nás to bol hlavne kultúrny šok. Spoznávali sme krajinu, ktorá sa ani náhodou na Slovensko nepodobala. Stretli sme rôzne národnosti, videli sme krajiny, ktoré boli úplne iné od tej našej. Na jednej strane veľké bohatstvo, na strane druhej veľká bieda. Veľa chudobných **a** chorých priamo na ulici. Ľudia nemali kde bývať **a** nemali žiadne jedlo. Stále sedeli **a** žobrali. Keď ste im hodili peniaze do ruky, bolo dobre, keď nie, zobrali kamene **a** hádzali ich po nás. Etiópia nás úplne zmenila. Nielen kultúrne, ale aj ľudsky. Zmenila naše myslenie, konanie, správanie, naše hodnoty **a** priority.

Ako vyzeral Váš bežný deň v tejto cudzej krajine?

Náš život bol rozmanitý. Cez týždeň škola **a** povinnosti. Cez víkend zábava, výlety, poľovanie s ockom, stretnutia s priateľmi z celého sveta.

Škola sa začínala o 9 hodine **a** trvala do 12 hodiny. Potom sme šli domov na obed **a** oddýchnuť si. Poobede sme mali školu od 14:30 do 16:00. Zo školy sme potom chodili do sirotinca, kde sme pomáhali sirotám s úlohami. Škola sa volala Bethlehemschool, založili ju rehoľné sestry Dominikánky z Malty. Učili v nej **a** starali sa o siroty. Viedli k tomu aj nás. Škola, ktorú sme so sestrou navštevovali pozostávala z etiópskych žiakov, my dve so sestrou sme boli zo Slovenska, jedno dievča z bývalej Juhoslávie **a** pár detí z Bulharska.

A samozrejme, víkendy sme milovali. Cez deň sa poľovalo v buši, večer sa oslavovalo. Muži **a** teda aj otec poľovali na divé svine, na vysokú zver, niekedy s povolením na leva, ktorý napríklad robil problém v blízkej osade. Večer sa oslavovalo. Na párty sme sa mimoriadne pripravovali. Dali sa nám šiť šaty alebo sa objednali v americkom katalógu. V obchodoch tiež nebola núdza, nakoľko tovar pochádzal z celého sveta. Mamička bola vždy mimoriadne krásna **a** my sestry dvojčiky tiež.

Dvojčiky podávajú kvety cisárovi

Mali ste personál, ktorý sa o Vás staral?

Každá zahraničná rodina mala služobníctvo. To bola naša povinnosť dať prácu chudobným. Služky sa starali o domácnosť **a** varenie. Ich deti nám robili spoločnosť **a** hrali sa s nami. Strážnik sa staral o auto **a** dom. Strážil nás **a** našu rodinu, sprevádzal nás **a** zo školy.

Chodili sme často nakupovať **a** hlavne pomáhať. V sirotinci bolo treba pozašívvať deťom oblečenie, popísať úlohy, pohrať sa. To nás viedlo k empatii, starostlivosti, zodpovednosti **a** hlavne k pokore **a** vďačnosti za to všetko, čo máme.

Veľa času sme trávili aj s rodičmi. Život v Afrike je pomalší **a** vzácny. Chodili sme na dovolenky, cestovali do Egypta, videli sme pyramídy, bývali v hoteloch **a** pri mori v Saudskej Arábii, v Džibuti.

Čas sme trávili aj so služobníctvom. Pri riadení **a** varení sme rady asistovali, ocko nás k tomu viedol aj s mamičkou. Nechceli, aby sme boli neschopné, keď sa vrátíme domov na Slovensko. Naučili nás pracovať **a** vážiť si prácu **a** také sme aj ostali. Môžem hlavne za nás obe povedať, že všetko, čo robíme, robíme s láskou **a** pokorou. Pri návrate na Slovensko si mamička v brušku niesla z Etiópie dievčatko, našu milovanú sestričku, ktorá sa o mamičku až do smrti starala spolu s jej rodinou.

Spomínali ste školu, ktorú ste v Etiópii navštevovali štyri roky **a** do určitej miery aj multikultúrnosť, keďže ste neboli jediné cudzinky v triede. **A** čo vyučovanie? Bolo iné ako u nás?

Škola bola nádherná moderná budova **a** taká bola aj spiritualita školy. Keďže riaditeľka **a** väčšina učiteľov boli rehoľné sestry z Malty z Európy, iní učители z Ameriky, z Indie, z Izraela, mala multikultúrny charakter **a** teda aj metódy vyučovania boli moderné **a** na vysokej úrovni. Žiaci boli motivovaní súťaživými spôsobmi. Boli sme odmeňovaní rôznymi cenami **a** obrázkami, či odznakmi, TheBest Studentin school, class. Tento odznak sme si s mojou dvojčkou stále podávali, ale musím priznať, že sme oň bojovali rovnako bojovne obidve.

Nastúpili sme do tretej triedy základnej školy. Keďže sme po anglicky vôbec nevedeli, mali sme dva mesiace na to, aby sme sa po anglicky ako tak naučili **a** mohli sme nastúpiť do školy bez problémov. Nebol to veľký problém, pretože všade **a** každý vedel po anglicky. Naučili sme sa tento jazyk napríklad aj pri hre s deťmi. Chodili sme na doučovanie k pani riaditeľke, ktorú sme si mimoriadne vážili **a** samozrejme, poriadne sa sme pripravovali. Za dva mesiace sme sa naučili po anglicky celkom slušne, ale aj po amharcky. Amharčina je oficiálny jazyk Etiópie, aj keď sa tam hovorí ďalšími jazykmi, pretože tam žije veľa národností. V škole sme sa učili všetky predmety po anglicky, ale mali sme aj amharčinu, na ktorú cudzinci nemuseli, ale my sme sa ju so sestrou rady učili, tak sme samozrejme aj na tieto hodiny svedomite chodili. Každý predmet nás učil iný učiteľ.

Pamätám si učiteľa telocviku, ktorý veľmi trestal žiakov. Pichal im do dlane kaktus tak drasticky, až striekala krv. Dodnes si kaktusy nekupujem. Ani ich neobdivujem. Mne sa jednoducho spájajú s trestami. Alebo tento istý učiteľ bičoval jednu sirotu, ktorú z duše nenávidel, aby vystríhal aj nás, nakoľko bielych nesmeli fyzicky trestať, bil ju na školskom ihrisku, kde ju naháňal ako koňa **a** ona utekala ako besná, celá dokrvavená.

Škola aj tak **pre** nás znamenala veľa radosti **a** zážitkov. Bola alternatívna, zaujímavá **a** inovatívna. Učители nás naučili rešpektovať multikultúrne krajiny, ľudí **a** naučili nás diplomatickému správaniu. Do nikoho sa nestarať, ale hlavne pomáhať.

A čo mladí ľudia v Etiópii?

Mladí ľudia v tom čase veľmi často bojovali za svoje práva. Demonštrácie boli na dennom poriadku. Vtedy polícia naháňala mladých **a** striekala na nich vodu z hadice alebo hádzala kamene. **Pre** nás to boli strašné zážitky. Naš sluha musel ihneď prísť po nás alebo nás chrániť v sirotinci, kým tá hrôza neprešla.

V čom boli, z Vášho pohľadu, tamojší ľudia iní?

Ľudia boli úplne iní. Drsná Afrika **a** chudoba ich naučila aj zlému, napríklad kradnúť. Bolo si treba dávať veľký pozor, kedy **a** kde sa pohybujete. Napríklad, na trh sme chodili iba s tamojšími obyvateľmi, nikdy nešiel beloch sám. Po čase nás poznali, vedeli, že otec je riaditeľ nemocnice **a** lekár, že im pomáha. Ale aj tak sa mamička s nami sama bála vybrať sa do mesta. Bolo to nebezpečné.

Čo sa týka školy, v triede sme mali veľa kamarátov, boli to zlaté deti, videli, že im pomáhame, mali nás rady. Mimoriadne sme si obľúbili aj slúžkinu dcéru, ktorú sme každý deň pekne obliekli **a** zbavovali vši. V podstate žila v chatrči, kde nebola voda, všetko tam bolo **pre** nich prirodzené.

Ráno opäť prišla špinavá a zavšivavená. Opäť sme ju osprchovali, obliekli a nastriekali. Nakoniec sme tie vši dostali aj my. Nič nám však neprekážalo.

S odstupom času, čo Vám dal pobyt v Etiópii?

Pobyt v Afrike nám dal veľa skúseností. Žili sme iný život ako naši vrstovníci. Naučili sme sa po anglicky, amharsky, taliansky, juhoslovansky. Precestovali sme svet, kedy sa tu nedalo poriadne dostať ani do Južoslávie. Obidve so sestrou sme sa stali učiteľkami angličtiny a to so skúsenosťami v súkromnej škole, akú malo veľmi málo detí. Odišli sme do Afriky, keď sme mali deväť rokov a vrátili sme sa na Slovensko takmer štrnásťročne. Nikdy sme nechodili do piatej triedy, mali sme veľké nadanie, tak nám ponúkli preskočiť piatu triedu. Spoznali sme exotické krajiny a veľa učiteľov z celého svet, ich kultúry a život.

Keď sa povie Etiópia, čo sa Vám ako prvé v mysli vybaví?

Chudoba, exotika, nádherná príroda, úžasní priatelia, nebezpečné zvieratá, veľa chorôb, napríklad epidémia cholery, hyeny na ulici po večeroch, hyena man a plné farebné obchody a trhy.

Keď ste sa po štyroch rokoch vrátili na Slovensko, písal sa rok 1972, bola pre Vás ťažká aklimatizácia?

Slovensko neznamenal pre nás ťažký život. Veľmi sme sa tešili na kamarátov, na staré mamy, na rodinu. Realita bola však oveľa horšia. Sledovala nás Štátna bezpečnosť až do pádu komunizmu. Niekoľkokrát nás vykradli, v škole sme veľmi vynikali v názoroch a zato sme nie raz riadne pykali. Učitelia nám hovorili, že máme nedostatky z Afriky, nepoznali sme ruskú abúku a nevedeli sme ani dobre po slovensky. Tiež nás nemotivovali, ale demotivovali známami. Ubíjali naše správanie a našu bezprostrednosť, deti nám závideli a mysleli si, že sa len chválime, že toto nemôže predsa byť pravda.

Takže áno, aklimatizácia trvá dodnes. Stále som iná, nezapadáam do koloritu tejto mentality, nedodržiavam tradície, som veľmi multikultúrna, učím inovatívne, nedávam päťky, milujem svoju prácu a svojich študentov. Moje silné stránky sa na Slovensku chápu ako slabé a áno, celú svoju prax niekomu niečo dokazujem.

Ale nič neľutujem. Vyštudovala som Oregon Univerzitu online, metodické vzdelávanie a učím stále inovatívne. Nekonečne motivujem svojich študentov a nikdy neprestanem. Hoci som už na starobnom dôchodku, učím angličtinu, pokiaľ mi to zdravie dovolí. A učím online, hoci sa mnohým pedagógom zdá táto forma nemožná. Naučila som sa všetko online, píšem knihy, publikujem a s ničím nemám problém. Je to preto, že som prežila Afriku, tam som sa v puberte naučila prekonávať prekážky a poznávať seba samú, pracovať na sebe a všetko krásne posúvať ďalej mojim študentom.

Na vysokej škole, kde som dlhé roky pôsobila, som mala vynikajúce výsledky a hodnotenia od študentov, ale opäť, nebolo ma už treba, príliš vyčnievam, obľúbenosť nie je trendom.

Do akej miery poznačil Váš život pobyt v Etiópii, čo ste si uvedomili?

Už som spomínala, že život v Afrike ma veľmi poznačil, nikdy naň nezabudnem. Prežila som epidémiu cholery, kedy nákladné auto ráno zbieralo mŕtvolky, demonštrácie, kedy sme boli zbalení do vrtuľníka, ktorý nás mal odviesť do bezpečia, parády, kedy vojaci maširovali v uniformách a pochodovali v rytme hudby, videla som nádheru, zlato, ešte aj na a v obrazoch, ženy ovešané v zlato od hlavy po päty a deti chudobné a uplakané, choré a soplavé, ľudí s maláriou s kýpľami a pol tváre, žobrákov vďačných aj rozhnevaných so skalami v ruke, plačúce matky s hladnými deťmi a neskutočne veľa príbehov, na ktoré nikdy, ale fakt nikdy, nezabudnem.

Snáď najväčším zážitkom bol príchod kráľa HaileSelassie do nemocnice v Harare a my dvojčky sme ho vítali s kyticami kvetov. Prihovorili sme sa po amharsky a HaileSelassie nám povedal, že nikdy nepočul tak krásne hovoriť po amharsky.

Ak toto všetko prežijete, nikdy sa nestanete cynickí, bezohľadní, nikdy nezabudnete na nášho Pána Stvoriteľa a Vykupiteľa, ale pokorne večer kľaknete a nekonečne dlho a úprimne ďakujete za každú sekundu dňa a života.

Jazykom Etiópie je amharčina. Pamätáte si ešte nejaké slovíčka?

Samozrejme. Amharčinu som používala s dcérami a manželom, keď som nechcela, aby nám niekto rozumel naše tajomstvá. So sestrou používame naše slová a frázy a stačilo by pár hodín opakovania a som späť. Milujem amharčinu, je iná, presne taká, aká je táto nádherná krajina.

Žijete v Ružomberku. Dlhé roky ste pôsobili ako vysokoškolský pedagóg anglického jazyka. Angličtine sa venujete dodnes. V tom čase, sa u nás v ČSSR do roku 1989 vyučoval na školách ruský jazyk. Ako sa Vám podarilo po návrate z Afriky udržať si v dobrej kondícii anglický jazyk?

Mali sme veľké šťastie už ako šestnásťročne. Do Ružomberka prišli pracovať kanadskí experti do papierní a naša rodina mala povolenie sa s nimi stretávať. Pomáhali sme im tlmočiť a žiť na Slovensku a otecko im robil osobného lekára s povolením ŠTB. To nám pomohlo sa

v angličtine zdokonaľiť **a** hlavne nezabudnúť. Na gymnáziu nám rýchlo vymenili angličtinu za nemčinu, aby sme náhodou nevedeli lepšie po anglicky ako pani učiteľka. Keď sme sa prihlásili na **UPJŠ** do Prešova **a** nemali sme na vysvedčení známky z anglického jazyka, tak cez prázdniny sme museli stihnúť komisionálne skúšky z angličtiny, aby nás mohli prijať. Aj tak nás neprijali, lebo sme nemali robotnícky pôvod, hoci sme excelovali na prijímacích pohovoroch. Na vysokú školu sme sa dostali až na ministerské odvolanie.

Čo by ste poradili tým, ktorí sa chcú začať učiť angličtinu. Platí, že človek musí mať talent na jazyky, alebo je za tým veľká drina **a** sebazapieranie?

Z mojich skúseností počas 38 rokov pedagogickej praxe vyplýva, že najdôležitejší motivátor je učiteľ **a** jeho láska k vyučovaniu cudzieho jazyka. Neexistuje, aby sa študent nenaučil, ak je medzi ním **a** pedagógom súhra, ak sa učí **a** pripravuje z hodiny na hodinu, ak tomu jazyku žije, číta, počúva **a** pozerá filmy. Motivácia je motor, ktorý ho poháňa vpred. **A** napokon aj financie. Ak si za vyučovanie platí **a** váži si peniaze, urobí všetko preto, aby ich nepremárnil.

Prezradíte nejaký tajný gríf, recept **pre** večných začiatočníkov tohto jazyka, ktorí sa chcú po rokoch posunúť ďalej?

Treba si nájsť toho správneho pedagóga, ktorý vás bude vyučovať, múdreho **a** vzdelaného experta.

S dobrým učiteľom sa všetko dá **a** jazyk, v tejto dobe internetu, sa dá naučiť aj online formou.

Len treba do toho dať chuť i energiu. **A** správne si vybrať.

Celý profesionálny život ste pracovali s mladými ľuďmi, so študentmi. V čom vidíte plusy **a** mínusy tohto pedagogického povolania?

Mínusy nevidím vôbec. Mladých ľudí milujem, poháňajú ma vpred, nemám kedy zostarnúť. Motivujú ma v každom smere. Ak som aj mala študenta, ktorý sa nechcel učiť, vždy som mala spôsoby, hlavne dostatok lásky, ho motivovať **a** zmeniť svoje nastavenie. Žila som aj žijem s nimi, držím si svoj smer **a** rýchlosť, celý život sa vzdelávam **a** hlavne všetko čítam **a** počúvam v angličtine. Píšem monografie **a** publikujem z oblasti metodiky **vzdelávania** cudzích jazykov, dlhé roky som učila pedagógov anglického jazyka ako učiteľ **a** motivovať svojich študentov. Mala som možnosť učiť v Rakúsku **a** v Dánsku. Strela som vynikajúcich expertov na jazyky **a** veľa som sa naučila na Oregon univerzite v USA, hoci len online.

Pokiaľ si pamätám, raz ste spomínali, že **pre** Vás sú Vianoce trochu netradičné, čo sa týka darčiekov. Nekupujete ich, ale ich vyrábate **a** tak obdarúvate Vašich blízkych. Stále táto **tradícia** trvá? Čo Vás k nej motivovalo?

Vianoce vnímame v mojej rodine ako príchod Spasiteľa na svet. Darčeka už **pre** nás nie sú tak dôležité ako samotný čas na rodinu **a** duchovno, ktoré sa s nimi spája. Popri vedeckej **a** pedagogickej práci som sa začala venovať kreatívnemu tvoreniu **a** ručným prácam. Začala som pliesť prstami deky **a** háčkovať čiapky. Vyrábať voskové obrúsky, štrikovať šále **a** rôzne vecičky, napr. aj sieťky. Sú to všetko darčeka vyrobené s láskou, tak ako všetko, čo tvorím. Piekla som vianočné domáce koláčiky, ktoré sa stali súčasťou darov z mojej domácej dielne.

Máte zaujímavý život **a** netradičné detstvo. Čo Vás doposiaľ tento najväčší učiteľ, ako sa životu hovorí, naučil?

Chcela by som všetkým ľuďom odkázať, že bez lásky, múdrosti **a** tvorivosti sa žiť nedá. Dajme priestor každému konaniu, lásku do všetkého, čo robíme, vzdelanie **a** vďaka za všetko, čo sme dostali do vienka **a** získali počas života. Toto všetko premiešať s pokorou k Stvoriteľovi, nášmu Pánovi, ktorý nám všetko dal **a** my sme tu na to, aby sme to odovzdali ďalším generáciám.

Pýtala sa Andrea Predajňová